

2018 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO IR SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ FINANSINIŲ RODIKLIŲ PROJEKTŲ APŽVALGA

TURINYS

I. EKONOMINĖS RAIDOS SCENARIJUS.....	2
II. VALDŽIOS SEKTORIAUS FINANSAI.....	5
1. FISKALINĖ POLITIKA	5
2. VIDUTINIO LAIKOTARPIO VALDŽIOS SEKTORIAUS FINANSŲ PROJEKCIJOS.....	8
3. 2018 M. VALSTYBĖS BIUDŽETO IR SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ RODIKLIŲ PERKLASIFIKAVIMAI.....	11
4. VIDUTINIŲ LAIKOTARPIŲ NUMATOMOS FISKALINĖS RIZIKOS SĄRAŠAS IR PROJEKCIJŲ JAUTRUMO ANALIZĖ	11
5. VALDŽIOS SEKTORIAUS FINANSŲ ILGALAIKIO TVARUMO PERSPEKTYVOS	11
6. EUROPOS KOMISIJOS PARENGTŲ LIETUVOS MAKROEKONOMINIŲ IR FISKALINIŲ RODIKLIŲ PROGNOZIŲ IR FINANSŲ MINISTERIJOS PARENGTO EKONOMINĖS RAIDOS SCENARIJAUS BEI VIDUTINIO LAIKOTARPIO FISKALINIŲ RODIKLIŲ PROJEKCIJŲ PALYGINIMAS.....	12
III. 2018–2020 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO IR SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ KONSOLIDUOTOS VISUMOS PLANUOJAMI RODIKLIAI.....	13
1. PLANUOJAMI PAGRINDINIAI RODIKLIAI	13
2. POKYČIAI DĖL NAUJŲ EKONOMIKOS POLITIKOS PRIORITETŲ.....	14
IV. VALSTYBĖS BIUDŽETO PAJAMOS.....	14
1. PAJAMOS IŠ PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESČIO	15
2. PAJAMOS IŠ GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO	16
3. PAJAMOS IŠ AKCIZŲ	18
4. PAJAMOS IŠ PELNO MOKESČIO	19
5. PAJAMŲ NETEKIMAI DĖL TAIKOMŲ LENGVATŲ.....	20
V. VALSTYBĖS BIUDŽETO ASIGNAVIMAI	22
1. REIKŠMINGIAUSI POKYČIAI FORMUOJANT 2018 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO PROJEKTĄ .	22
2. 2018 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO PROJEKTE PLANUOJAMI ASIGNAVIMAI.....	23
3. KAPITALO INVESTICIJOS IR VALSTYBĖS INVESTICIJŲ PROGRAMA.....	24
4. EUROPOS SĄJUNGOS, KITOS TARPTAUTINĖS FINANSINĖS PARAMOS LĖŠOS BIUDŽETE	26
5. LĖŠOS, PLANUOJAMOS PERKELTI IŠ KITŲ BIUDŽETINIŲ METŲ PAGAL BIUDŽETO SANDAROS ĮSTATYMO NUOSTATAS.....	33
VI. SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ FINANSINIŲ RODIKLIŲ PROJEKTAS	33

I. Ekonominės raidos scenarijus

Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos prognozuojamų rodiklių projektai parengti remiantis 2017 metų rugsėjį parengtu ekonominės raidos scenarijumi¹. Nuo 2015 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniam įstatymui, išvadą dėl ekonominės raidos scenarijaus turi pateikti nepriklausoma biudžeto politikos kontrolės institucija, kurios funkcijas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. lapkričio 14 d. nutarimu Nr. XII-592 ir Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymu, pavesta atlikti Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei. Valstybės kontrolės 2017 m. rugsėjo 20 d. išvadoje Nr. BP-4 „Dėl ekonominės raidos scenarijaus tvirtinimo“² teigiama, kad „Lietuvos Respublikos finansų ministerijos parengtas scenarijus yra nulemtas pasirinktų ir įvardytų prielaidų, pagrįstas esamais statistiniais duomenimis ir neprieštaraujantis ekonomikos dėsningumams. Fiskalinė institucija tvirtina 2017–2020 metų ekonominės raidos scenarijų, viešai paskelbtą 2017 m. rugsėjo 11 d. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos tinklalapyje“.

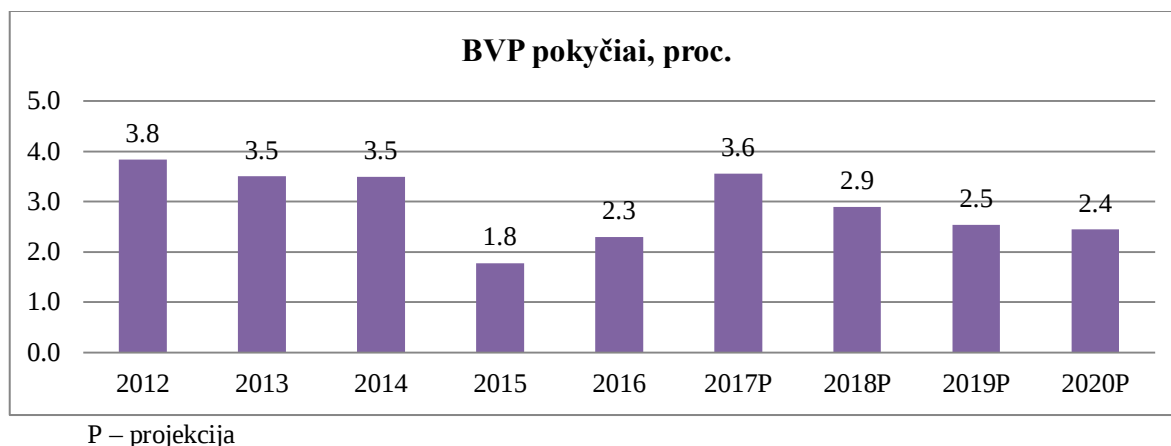
Ekonominės raidos scenarijus parengtas naudojantis iki 2017 m. rugsėjo 1 d. paskelbtais statistiniais duomenimis ir gauta informacija, kurią, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarimu Nr. 369, pateikė Lietuvos Respublikos ministerijos (Aplinkos, Energetikos, Socialinės apsaugos ir darbo, Susisiekimo, Ūkio, Užsienio reikalų, Žemės ūkio ministerijos). Taip pat naudotasi Europos Komisijos ir Europos Centrinio Banko viešai skelbiamomis atitinkamomis techninėmis prielaidomis dėl išorinės aplinkos (prekybos partnerių raida, naftos kainos, euro ir dolerio kursas).

Pagrindinės prielaidos					
Rodiklio pavadinimas	2016	2017	2018	2019	2020
1. JAV dolerio ir euro keitimo kursas	1,107	1,080	1,090	1,090	1,090
2. Pasaulio BVP augimas, procentais	3,0	3,4	3,6	3,6	3,6
3. Europos Sąjungos BVP augimas, procentais	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
4. Pagrindinių eksporto rinkų augimas, procentais	1,5	1,8	1,9	1,9	1,9
5. Naftos kainos (Brent, JAV doleriais už barelį)	44,0	51,6	51,4	51,4	51,4

Įvertinus pirmojo 2017 m. pusmečio ekonominės raidos rezultatus ir pasikeitusias (palankesnes) prielaidas dėl užsienio paklausos pagrindinėse Lietuvos užsienio prekybos rinkose, metinio BVP pokyčio projekcija 2017 m. didinama 0,9 procentinio punkto iki 3,6 proc., 2018 m. – 0,3 procentinio punkto iki 2,9 proc. Numatoma, kad 2019 ir 2020 m. BVP atitinkamai augs 2,5 ir 2,4 proc.

¹ <http://finmin.lrv.lt/lt/aktualus-valstybes-finansu-duomenys/ekonominės-raidos-scenarijus>

² <http://www.vkontrole.lt/bp/isvada.aspx?id=10175>

Pagrindiniai makroekonominiai rodikliai ir jų projekcijos					
Rodiklio pavadinimas	2016	2017	2018	2019	2020
1. BVP palyginamosiomis kainomis pokytis, procentais	2,3	3,6	2,9	2,5	2,4
2. BVP palyginamosiomis kainomis, mln. Eur	34423,3	35649,8	36682,3	37614,3	38534,1
3. BVP to meto kainomis pokytis, procentais	3,5	6,9	5,3	4,3	4,1
4. BVP to meto kainomis, mln. Eur	38637,4	41309,3	43516,7	45373,9	47253,8
5. Darbo našumo (BVP palyginamosiomis kainomis vienam užimtam gyventojui) pokytis, procentais	0,3	3,8	3,2	3,0	2,9
BVP palyginamosiomis kainomis sudedamųjų dalių pokytis, procentais					
6. Namų ūkių vartojimo išlaidos	5,6	4,2	3,7	3,5	3,5
7. Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos	1,6	1,5	1,2	1,0	1,0
8. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	-0,5	6,3	6,0	4,4	4,3
9. Prekių ir paslaugų eksportas	3,5	9,3	6,6	6,5	6,3
10. Prekių ir paslaugų importas	3,9	10,3	7,4	6,8	6,4

ESS – Europos sąskaitų sistema

Nepaisant ekonominio pakilimo demografinės tendencijos 2017 metais išlieka nepalankios: nuolatinių gyventojų skaičius Lietuvoje toliau mažėjo – liepos 1 d. buvo 48,7 tūkst. mažiau nei prieš metus. 1,1 proc. sumažėjusi darbo jėga turėjo neigiamą įtaką užimtumo rodikliams – pirmąjį 2017 m. pusmetį užimtųjų skaičius šalyje sumažėjo 0,4 procento. Nors antrąjį 2017 m. pusmetį (ir vėlesniais vidutinio laikotarpio metais) teigiamą įtaką darbo rinkos rodikliams darys nuo 2017 m. liepos 1 d. įsigalioję Darbo kodekso pakeitimai, dėl lėčiau augančio darbo jėgos aktyvumo vidutinio laikotarpio užimtumo rodikliai, palyginti su 2017 m. pavasarį numatytais, bus prastesni. Numatoma, kad užimtųjų skaičius nuosekliai mažės visą vidutinį laikotarpį: –0,2 proc. 2017 m., –0,3 proc. 2018 m., po –0,4 proc. 2019 ir 2020 metais.

Stiprėjant įtampai darbo rinkoje vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio augimo sparta pirmąjį 2017 m. pusmetį pasiekė nuo 2009 m. nematytą dydį – viršijo 9 proc. Sumažėjus darbo jėgai šalyje sustiprėjo spaudimas augti ne tik privataus, bet ir valstybės sektoriaus darbuotojų algoms. Įvertinus 2017 m. pirmojo pusmečio rezultatus, vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokyčio projekcija 2017 m. padidinta 1,6 procentinio punkto (palyginti su pavasarį numatytu įverčiu) iki 8,3 proc. Dėl darbo jėgos stygiaus ir didelio darbo apmokėjimo atotrūkio, palyginti su išsivysčiusiomis euro zonos šalimis, spaudimas didinti darbo užmokestį išliks visą vidutinį laikotarpį.

Darbo rinkos rodikliai ir jų projekcijos					
Rodiklio pavadinimas	2016	2017	2018	2019	2020
1. Užimtų gyventojų skaičius (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį), tūkst. asmenų	1361,4	1358,7	1354,6	1349,2	1343,8
2. Užimtų gyventojų skaičiaus (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį) pokytis, procentais	2,0	-0,2	-0,3	-0,4	-0,4
3. Nedarbo lygis (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį), procentais	7,9	7,0	6,4	5,9	5,4
4. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, Eur	774,0	838,3	889,9	945,2	1003,8
5. Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokytis, procentais	8,4	8,3	6,2	6,2	6,2
6. Darbo užmokesčio fondas, mln. Eur	9924,6	10769,9	11399,1	12059,0	12755,3
7. Darbo užmokesčio fondo pokytis, procentais	9,1	8,5	5,8	5,8	5,8

Kainų raida pirmąjį 2017 m. pusmetį iš esmės atitiko numatytąją 2017 m. pavasarį skelbtame scenarijuje. Įvertinus nuo 2017 m. balandžio mėn. stebimą stiprėjantį paslaugų kainų augimo spartėjimą, vidutinės metinės infliacijos (apskaičiuotos pagal su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis narėmis metodologiškai suderintą vartotojų kainų indeksą) projekcija 2017 m. padidinta 0,1 procentinio punkto (palyginti su numatytuoju 2017 m. kovo mėn.) iki 3,5 proc. Likusiems vidutinio laikotarpio metams infliacijos įverčiai nepakeisti. Išnykus vienkartiniais veiksniams, kurie spartino kainų augimą 2017 m. (iš esmės tai reikšmingas akcizų tarifų alkoholiniams gėrimams pakėlimas, aukštesnės tarptautinės naftos kainos), ir apribojus perteklinę visuminę paklausą, kainos 2018–2020 m. turėtų augti nuosaikiau. Numatoma, kad 2018 m. vidutinė metinė infliacija sudarys 2,7 proc., o 2019 ir 2020 m. bus artima daugiamečiam grynosios infliacijos vidurkiui ir sieks po 2,5 proc.

Kainų rodikliai ir jų projekcijos					
Rodiklio pavadinimas	2016	2017	2018	2019	2020
	pokytis, procentais				
1. BVP defliatorius	1,2	3,2	2,4	1,7	1,7
2. Namų ūkių vartojimo išlaidų defliatorius	0,9	3,5	2,7	2,5	2,5
3. Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidų defliatorius	2,7	4,0	2,7	2,0	2,0
4. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo defliatorius	0,5	2,0	2,0	2,0	2,0
5. Eksporto (prekių ir paslaugų) defliatorius	-2,0	3,7	2,0	1,7	1,7
6. Importo (prekių ir paslaugų) defliatorius	-4,3	3,6	1,7	2,0	2,0
7. Suderintas vartotojų kainų indeksas (vidutinis metinis)	0,7	3,5	2,7	2,5	2,5

Šiame scenarijuje numatomas 3,6 proc. BVP augimo tempas 2017 m. įspėja, kad ekonomika auga sparčiau nei potencialiai leistų turimi gamybos pajėgumai ir darbo jėgos ištekliai. Kartu su kelerius metus stiprėjančia įtampa darbo rinkoje, augančiu aktyvumu nekilnojamojo turto rinkoje ir šiemet pagreitį įgavusiu paslaugų kainų kilimu – tai ženkliai, kad ciklinio pakilimo metu susiformavusią perteklinę visuminę paklausą būtina valdyti fiskalinės politikos priemonėmis, t. y. įgyvendinti Lietuvos stabilumo 2017 metų programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. balandžio 26 d. nutarimu Nr. 315, nustatytą vidutinio laikotarpio valdžios sektoriaus balanso rodiklio užduočių planą – formuoti valdžios sektoriaus perteklius, taip sukuriant fiskalinę erdvę, sudarančią sąlygas išvengti prociklinio konsolidavimo.

Neigiami išorinės aplinkos veiksniai, kėlę riziką dėl scenarijaus išsipildymo 2017 m. kovo mėn., susilpnėjo, tačiau išlieka. Geopolitinė įtampa, ES slegiančios problemos – kai kurių ES valstybių skolų problema, Europą užplūdusių pabėgėlių problema, terorizmo grėsmė – vis dar egzistuoja. Mažas pelningumas ir neveiksnių paskolų našta tebekelia keblumų Europos bankams. Politinės įtampos ES rizika sumažėjo, tačiau neišnyko. Vis dar nežinomi derybų dėl Brexit baigties rezultatai sukuria ekonominį ir politinį neapibrėžtumą, dėl kurio šiuo metu Lietuvos ūkyje susiformavusios tendencijos ir šiame scenarijuje numatytos pagrindinių makroekonominių rodiklių perspektyvos gali keistis.

Vidiniai neigiami veiksniai taip pat neišnyko. Sparčiai augant darbo užmokesčiui realizavosi rizika, kad didelė padidėjusios darbo jėgos kainos dalis bus perkeliama į paslaugų kainas. Todėl sustiprėjo atlyginimų ir kainų spiralės rizika. Padaugėjo ekonomikos kaitimo požymių, kurių nesuvaldžius makroprudencinės ir fiskalinės politikos priemonėmis ekonomikos raida būtų kitokia, nei numatyta šiame scenarijuje, atsirastų „kieto nusileidimo“ rizika.

Neišsipildžius esminėms prielaidoms, kuriomis remiantis buvo sudaromas šis scenarijus, daugelio šiame scenarijuje numatytų rodiklių įverčiai taip pat keistųsi.

II. Valdžios sektoriaus finansai

1. Fiskalinė politika

2018 metais (ir likusiais vidutinio laikotarpio metais) bus įgyvendinamos šios viešųjų finansų politikos gairės:

1) vykdoma fiskalinė politika atsižvelgiant į ekonomikos ciklą, tai yra, į šilimo požymių turinčią ekonomikos ciklo fazę, kuomet būtina vykdyti visuminės paklausos neskatinančią fiskalinę politiką ir iš ciklinio pobūdžio pajamų formuoti valdžios sektoriaus perteklių. Tai yra, vidutiniu laikotarpiu – 2018-2020 m. – kuriam prognozuojamas teigiamas produkcijos atotrūkis nuo potencialo, atsižvelgiant į Europos sąjungos ir nacionaliniais teisės aktais nustatytas fiskalinės drausmės taisykles, bus formuojamas valdžios sektoriaus perteklius;

2) didinama perskirstoma BVP dalis (mokesčių įplaukų ir BVP santykis), gerinant mokesčių administratoriaus veiklos efektyvumą, taikant naujausias šiuolaikines technologijas ir nuosekliai mažinant lengvatas arba didinti mokesčius tiems produktams, kurie yra kenksmingi aplinkai ir žmogaus sveikatai;

3) įgyvendinami mokesčių sistemos pakeitimai, kurie didintų mažiausiai uždirbančių žmonių pajamas, mažintų socialinę atskirtį, sudarytų palankesnes sąlygas verslui;

4) tęsiamas struktūrinės reformos – „Socialinio modelio“ – įgyvendinimas ir ruošiamasi kitų ekonomikos potencialą ir ilgalaikį finansų tvarumą gerinančių struktūrinių reformų įgyvendinimui;

5) valdžios sektoriaus finansai valdomi taip, kad, įvertinus vykdomų struktūrinių reformų ir kitų valstybės priimtų įsipareigojimų poveikį valdžios sektoriaus finansams, būtų laikomasi Lietuvos ir ES teisės aktuose nustatytų fiskalinę drausmę reglamentuojančių taisyklių, kurių laikymasis prisideda prie valdžios sektoriaus finansų ilgalaikio tvarumo stiprinimo.

2016 metais, pirmą kartą nuo Nepriklausomybės atkūrimo buvo pasiektas valdžios sektoriaus perteklius (0,3 proc. BVP). 2016 metais nebuvo nukrypta nuo LR Seimo 2015 m. gruodžio 8 d. nutarimu Nr. XII-2148 patvirtinto vidutinio laikotarpio tikslo (vidutinio laikotarpio tikslas – ne blogesnis nei 1 proc. BVP struktūrinis valdžios sektoriaus deficitas).

Priešingai, buvo pasiektas artimas struktūriniam balansui 0,1 proc. BVP struktūrinis valdžios sektoriaus deficitas.

2017 m. Lietuvos Respublikos 2017 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu buvo nustatyta 0,7 proc. BVP valdžios sektoriaus deficito užduotis. Įvertinus šio įstatymo projekto rengimo metu turėtus naujausius duomenis, numatoma, kad bus pasiektas 0,1 proc. BVP valdžios sektoriaus perteklius. Nepaisant padidėjusio (lyginant su 2017 m. pavasario projekcija) teigiamo produkcijos atotrūkio nuo potencialo, kuris lemia ciklinės biudžeto komponentės dydį, o pastaroji yra vertinama apskaičiuojant struktūrinį balansą, nuo vidutinio laikotarpio tikslo 2017 m. taip pat numatoma nenukrypti.

2018 metų tikslinis valdžios sektoriaus balanso rodiklis ir tikslinio rodiklio reikšmės nustatymo sąlygos

Kaip numatyta Įstatymo projekto 22 straipsnyje, nustatoma 0,6 proc. BVP dydžio valdžios sektoriaus pertekliaus užduotis – tikslinis 2018 m. valdžios sektoriaus balanso rodiklis.

Lietuvos Respublikos 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo ir Lietuvos Respublikos privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetų projektų visuma (toliau – biudžetų visuma) atitinka 2018 m. valdžios sektoriaus tikslinį valdžios sektoriaus balanso rodiklį.

Tikslinio rodiklio reikšmė nustatyta atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu (toliau – Konstitucinis įstatymas) nustatytas valdžios sektoriaus fiskalinės drausmės taisykles ir Europos Sąjungos Stabilumo ir augimo pakto (toliau – Paktas) nuostatas, taip pat Lietuvos 2017 metų stabilumo programoje (patvirtintoje 2017 m. balandžio 26 dienos nutarimu NR.315), esančioje vidutinio laikotarpio planavimo sistemos dalimi (toliau – Stabilumo programa), projektuotus valdžios sektoriaus finansų rodiklius.

Fiskalinės drausmės taisyklės ir jų laikymasis 2018 metais

2018 metais biudžetų visumos išlaidų augimą riboja Konstitucinio įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje nustatyta valdžios sektoriaus **išlaidų augimo ribojimo taisyklė**.

Pagal išlaidų augimo ribojimo taisyklę, 2018 metais biudžetų visumos išlaidos galėtų augti 2,2 procentais.

Atsižvelgiant į poreikį mažinti socialinę atskirtį, didinti realias pajamas mažiausiai uždirbančiųjų, tęsti Socialinio modelio įgyvendinimą, taip pat įvertinus Pakto nuostatas kaip pamatines fiskalinei drausmei išlaikyti, numatoma 2018 m. taikyti išlaidų augimo ribojimo taisyklės išimties sąlygą, nustatytą Konstitucinio įstatymo 3 straipsnio 3 dalies 2 punktu. Kad ši sąlyga būtų tenkinama, 2018 metais 1 procentiniu punktu BVP pagerinamas valdžios sektoriaus balanso rodiklis lyginant su 2017 metais Stabilumo programoje nustatyta 0,4 proc. BVP valdžios sektoriaus deficito reikšme. Ši Stabilumo programoje įtvirtinta 2017 m. valdžios sektoriaus deficito reikšmė naudojama kaip atskaitos duomuo tikslinei 2018 m. valdžios sektoriaus balanso rodiklio 0,6 proc. BVP reikšmei nustatyti. Stabilumo programoje (2017 m. pavasarį) nustatytos 2017 m. balanso rodiklio reikšmės, o ne naujausios žinomos 2017 m. balanso rodiklio reikšmės pasirinkimas atskaitiniu yra grindžiamas tuo, kad:

- šiuo metu numatoma 2017 m. valdžios sektoriaus balanso rodiklio reikšmė yra reikšmingai (per 0,5 proc. BVP) pasikeitusi lyginant su ta, kuri buvo nustatyta Stabilumo programos rengimo ir tvirtinimo metu. Pasikeitimą lėmė ne nuo Vyriausybės priklausantys veiksniai, tokie kaip Valstybės įmonės Indėlių ir investicijų draudimo fondo mažesnės išlaidos, prirėkęs mokėti mažiau išmokų dėl draudiminių įvykių nei buvo planuota; didesnės nei planuotos Socialinio draudimo fondų biudžetų ir savivaldybių pajamos;

- 2018 m. biudžeto formavimo procesas buvo pradėtas nustatant maksimalias leistinas valdžios sektoriaus išlaidų ribas pagal 2017 m. kovo mėnesį paskelbtą ekonominės raidos scenarijų, Stabilumo programoje nustatytus valdžios sektoriaus finansų rodiklius 2017 metams ir 2018 metams, įvertinus visas fiskalinės drausmės nuostatas, kurios, numatyta, bus taikomos rengiant 2018 m. biudžeto projektą;

- tokias atskaitinių duomenų pasirinkimo alternatyvas taiko ir Europos Komisija, vertindama, ar šalies fiskaliniai rodikliai atitinka Pakto nuostatas³.

Konstituciniu įstatymu yra nustatyta **perteklinio valdžios sektoriaus taisyklė**, reglamentuojanti struktūrinio valdžios sektoriaus balanso (toliau – struktūrinis balansas) valdymą. Planuojama, kad 2018 metais bus tenkinama šios taisyklės sąlyga (Konstitucinio įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punktas), kai planuojamas struktūrinis balansas yra bent 0,1 procentiniu punktu BVP geresnis nei 2017 m. struktūrinis balansas. Tai yra, nominaliam valdžios sektoriaus balansui gerėjant 1 procentiniu punktu BVP, 2018 metais projektuojamas 0,1 proc. BVP valdžios sektoriaus struktūrinis deficitas, kuris yra 0,6 procentiniais punktais BVP mažesnis už numatomą 2017 m. struktūrinį balansą. Atskaičius leistinus atskaityti⁴ 0,5 proc. BVP Socialinio modelio kaštus, projektuojamas 0,4 proc. BVP struktūrinis valdžios sektoriaus perteklius.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos 2017 m. stabilumo programoje buvo nustatytas 0,7 proc. BVP 2017 m. struktūrinis deficitas ir tai, kad pagal naujausius šio įstatymo projekto rengimo metu turėtus duomenis 2017 m. numatoma nuo vidutinio laikotarpio tikslo nenukrypti, struktūrinio postūmio užduoties 2018 metams nustatyti nesiūloma. Vadovaujantis Konstitucinio įstatymo 6 str. 6 dalimi, struktūrinio postūmio užduotis nustatoma tik jeigu numatoma, kad struktūrinis valdžios sektoriaus deficitas bus didesnis negu vidutinio laikotarpio tikslas.

Paktas taip pat numato apribojimus valdžios sektoriaus išlaidų didėjimui ir reikalavimus struktūriniam balansui. 2018 m. visam valdžios sektoriui (ne vien biudžetų visumai) taikoma **Pakto išlaidų ribojimo taisyklė** (angl. *Expenditure benchmark*) ir **Pakto struktūrinio balanso taisyklė**. Biudžetų visumos ir kitų valdžios sektoriui priskiriamų biudžetų bei sąmatų visuma užtikrina abiejų Pakto taisyklių laikymąsi. Tai yra, valdžios sektoriaus išlaidos, koreguotos leistiniais atskaitymais (valdžios sektoriaus mokėtinomis palūkanomis, diskrecinių pajamų priemonių neto rezultatu, vienkartinėmis išlaidomis, ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos, skirtos valdžios sektoriui, lėšomis) 2018 m. auga leistinu dydžiu. Valdžios sektoriaus struktūrinis balanso rodiklis, įvertintas pagal Finansų ministerijos 2017 metų rugsėjo mėnesio 11 d. paskelbtą, Valstybės kontrolės patvirtintą ekonominės raidos scenarijų ir pagal jį apskaičiuotą produkcijos atotrūkį nuo potencialo bei ciklinę biudžeto komponentę 2018 m. nenukrypsta nuo vidutinio laikotarpio tikslo.

Pagal suplanuotus biudžetų visumos rodiklius, daugiau nėra fiskalinės erdvės 2018 metams prisiimti papildomų įsipareigojimų didinančių išlaidas ar mažinančių pajamas, todėl papildomi ilgalaikiai įsipareigojimai turi būti atsverti nauju ilgalaikiu pajamų šaltinių (pvz., naujo mokesčio įvedimu, mokesčio bazės praplėtimu, lengvatos neterminuotu panaikinimu ar kitų ilgalaikių išlaidų mažinimu).

³ Stabilumo ir augimo pakto išaiškinimas (angl. *Vade Mecum o the Stability and Growth pact*: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/ip052_en_0.pdf)

⁴ 2017-2019 m. Lietuvai yra taikoma Stabilumo ir augimo pakto lankstumo sąlyga dėl struktūrinės reformos įgyvendinimo. Išimtį Socialinio modelio kaštams 2017 m. suteikė Europos taryba, pripažindama Socialinį modelį struktūrine reforma atitinkančia Stabilumo ir augimo pakto lankstumo sąlygas

2. Vidutinio laikotarpio valdžios sektoriaus finansų projekcijos

Kiekvienais vidutinio laikotarpio metais bus siekiama perteklinio valdžios sektoriaus, tuo pačiu – Stabilumo programoje nustatytų tikslų įgyvendinimo. Tam, kad pertekliaus tikslai būtų pasiekti, yra būtina mažinti šešėlinės ekonomikos mastą, toliau gerinti mokesčių administravimą ir įgyvendinti mokesťines priemones, kurios sudaro palankesnes sąlygas tvarioms investicijoms, naujų ilgalaikių darbo vietų kūrimui, taip pat kasmet tęstinai vykdyti išlaidų peržiūrą (orientuojant valdžios sektoriaus išlaidas efektyviausiai išteklius naudojančioms sritims, arba vykdančioms ilgalaikį finansų tvarumą bei potencialų ekonomikos augimą stiprinančioms struktūrinėms reformoms įgyvendinti).

Vidutinio laikotarpio valdžios sektoriaus finansų projekcijos (įtraukiant naujas, kartu su šiuo Įstatymo projektu planuojamas fiskalinės politikos priemones)

Rodiklio pavadinimas	ESS’ 2010 kodas	2017 metai	2018 metai		2019 metai	2020 metai
		BVP procen- tas	mln. eurų	BVP procen- tas	BVP procen- tas	BVP procen- tas
Grynasis skolinimas(+)/grynasis skolinimasis(-)						
1. Valdžios sektorius	S.13	0,1	240,7	0,6	0,6	1,6
2. Centrinė valdžia	S.1311	-0,6	-222,7	-0,5	-0,3	1,1
3. Krašto valdžia	S.1312	-	-	-	-	-
4. Vietos valdžia	S.1313	0,3	109,0	0,3	0,1	0,1
5. Socialinės apsaugos fondai	S.1314	0,4	354,4	0,8	0,7	0,4
Valdžios sektorius						
6. Visos pajamos	OTR	35,79	16081,5	37,0	37,6	37,7
7. Visos išlaidos	OTE	35,72	15838,8	36,4	37,0	36,1
8. Grynasis skolinimas / skolinimasis	B.9	0,1	242,7	0,6	0,6	1,6
9. Palūkanų mokėjimas	D.41	1,2	380,6	0,9	0,9	0,6
10. Pirminis balansas		1,3	623,3	1,4	1,4	2,2
11. Vienkartinės ir kitos laikinosios priemonės		0,0	-4,4	0,0	0,1	0,2
Pajamos						
12. Pajamos iš mokesčių (12=12a+12b+12c)		17,6	7829,8	18,0	18,4	18,9
12a. Pajamos iš netiesioginių mokesčių	D.2	12,0	5283,3	12,1	12,3	12,5
12b. Pajamos iš tiesioginių mokesčių	D.5	5,6	2544,5	5,8	6,1	6,3
12c. Turto mokesčiai	D.91	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0
13. Socialinio draudimo įmokos	D.61	12,9	5823,0	13,4	13,5	13,3
14. Pajamos iš turto	D.4	0,4	254,6	0,6	0,5	0,4
15. Kitos		4,9	2174,1	5,0	5,1	5,1
16=6. Visos pajamos	OTR	35,8	16081,5	37,0	37,6	37,7
Pajamos iš mokesčių ir įmokų** (D.2+D.5+D.61+D.91–D.995)		30,5	13644,8	31,4	31,9	32,1
Išlaidos						
17. Atlygis darbuotojams + tarpinis vartojimas	D.1+P. 2	15,0	6498,9	14,9	15,0	14,8
17a. Atlygis darbuotojams	D.1	9,6	4076,3	9,4	9,4	9,2
17b. Tarpinis vartojimas	P.2	5,5	2422,6	5,6	5,7	5,6
18. Socialinės išmokos (18=18a+18b)	D.6M	13,3	6393,6	14,7	14,8	14,9
iš kurių nedarbo išmokos	D.6M	0,2	88,4	0,2	0,2	0,2
18a. Socialiniai pervedimai natūra	D.632	1,8	878,5	2,0	2,0	2,0
18b. Socialinės išmokos, išskyrus socialinius pervedimus natūra	D.62	11,5	5515,1	12,7	12,7	12,8
19=9. Palūkanų mokėjimas	D.41	1,2	380,6	0,9	0,9	0,6
20. Subsidijos	D.3	0,3	142,5	0,3	0,3	0,3
21. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	P.51G	3,6	1467,7	3,4	4,2	4,0

Rodiklio pavadinimas	ESS' 2010 kodas	2017 metai	2018 metai		2019 metai	2020 metai
		BVP procentas	mln. eurų	BVP procentas	BVP procentas	BVP procentas
22. Kapitalo pervedimai	D.9	0,3	123,2	0,3	0,2	0,1
23. Kitos		2,1	832,2	1,9	1,7	1,3
24=7. Visos išlaidos	OTE1	35,7	15838,8	36,4	37,0	36,1

Pastaba: dėl apvalinimo eilučių sumos gali nesutapti su detalizuotais duomenimis

Vidutinio laikotarpio valdžios sektoriaus finansų projekcijos (pagal nesikeičiančios politikos scenarijų – projekcijose nėra vertinamos fiskalinės politikos pajamų ir išlaidų priemonės, teikiamos su Įstatymo projektu)

Rodiklio pavadinimas	ESS' 2010 kodas	2017 metai	2018 metai		2019 metai	2020 metai
		BVP procentas	mln. eurų	BVP procentas	BVP procentas	BVP procentas
1. Valdžios sektorius	S.13	0,1	222,9	0,5	0,5	1,5
2. Centrinė valdžia	S.1311	-0,6	-93,4	-0,2	0,0	1,3
3. Krašto valdžia	S.1312	-	-	-	-	-
4. Vietos valdžia	S.1313	0,3	109,0	0,3	0,1	0,1
5. Socialinės apsaugos fondai	S.1314	0,4	207,3	0,5	0,4	0,0
Valdžios sektorius						
6. Visos pajamos	OTR	35,8	15777,6	36,3	36,9	37,0
7. Visos išlaidos	OTE	35,7	15552,7	35,7	36,4	35,5
8. Grynasis skolinimas / skolinimasis	B.9	0,1	224,9	0,5	0,5	1,5
9. Palūkanų mokėjimas	D.41	1,2	381,4	0,9	0,9	0,6
10. Pirminis balansas		1,3	606,3	1,4	1,4	2,1
11. Vienkartinės ir kitos laikinosios priemonės		0,0	-4,4	0,0	0,1	0,2
Pajamos						
12. Pajamos iš mokesčių (12=12a+12b+12c)		17,6	7673,0	17,6	18,1	18,5
12a. Pajamos iš netiesioginių mokesčių	D.2	12,0	5132,4	11,8	12,0	12,2
12b. Pajamos iš tiesioginių mokesčių	D.5	5,6	2538,6	5,8	6,1	6,3
12c. Turto mokesčiai	D.91	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0
13. Socialinio draudimo įmokos	D.61	12,9	5675,9	13,0	13,2	12,9
14. Pajamos iš turto	D.4	0,4	254,6	0,6	0,5	0,4
15. Kitos		4,9	2174,1	5,0	5,1	5,1
16=6. Visos pajamos	OTR	35,8	15777,6	36,3	36,9	37,0
Pajamos iš mokesčių ir įmokų** (D.2+D.5+D.61+D.91–D.995)		30,5	13340,9	30,7	31,2	31,5
Išlaidos						
17. Atlygis darbuotojams + tarpinis vartojimas	D.1+P.2	15,0	6455,0	14,8	14,9	14,7
17a. Atlygis darbuotojams	D.1	9,6	4032,4	9,3	9,3	9,1
17b. Tarpinis vartojimas	P.2	5,5	2422,6	5,6	5,7	5,6
18. Socialinės išmokos (18=18a+18b)	D.6M	13,3	6150,6	14,1	14,2	14,4
iš kurių nedarbo išmokos	D.6M	0,2	88,4	0,2	0,2	0,2
18a. Socialiniai pervedimai natūra	D.632	1,8	845,1	1,9	2,0	2,0
18b. Socialinės išmokos, išskyrus socialinius pervedimus natūra	D.62	11,5	5305,5	12,2	12,3	12,4
19=9. Palūkanų mokėjimas	D.41	1,2	381,4	0,9	0,9	0,6
20. Subsidijos	D.3	0,3	142,5	0,3	0,3	0,3
21. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	P.51G	3,6	1467,7	3,4	4,2	4,0

Rodiklio pavadinimas	ESS ⁷ 2010 kodas	2017 metai	2018 metai		2019 metai	2020 metai
		BVP procen- tas	mln. eurų	BVP procen- tas	BVP procen- tas	BVP procen- tas
22. Kapitalo pervedimai	D.9	0,3	123,2	0,3	0,2	0,1
23. Kitos		2,1	832,2	1,9	1,7	1,3
24=7. Visos išlaidos	OTE1	35,7	15552,7	35,7	36,4	35,5

Pastaba: dėl apvalinimo eilučių sumos gali nesutapti su detalizuotais duomenimis

Numatoma, kad 2017-2020 metais valdžios sektoriaus struktūrinis balansas vidutiniškai sudarys 0,1 proc. BVP ir nuo vidutinio laikotarpio tikslo nebus nukrypta.

Šiuo metu Lietuvos ūkyje stebimi procesai – sparčiau, nei potencialiai leistų turimi gamybos pajėgumai ir darbo jėgos ištekliai auganti ekonomika, kartu su kelerius metus stiprėjančia įtampa darbo rinkoje, augančiu aktyvumu nekilnojamojo turto rinkoje ir šiemet pagreitį įgavusiu paslaugų kainų kilimu – tai ženkliai, kad ciklinio pakilimo metu susiformavusią perteklinę visuminę paklausą būtina valdyti fiskalinės politikos priemonėmis, t.y. formuoti valdžios sektoriaus perteklius, taip sukuriant fiskalinę erdvę, sudarančią sąlygas išvengti prociklinio konsolidavimo ūkiui nepalankiais laikotarpiais.

Atsižvelgiant į šiuos ekonominės situacijos diktuojamus poreikius pirmą kartą nepriklausomos Lietuvos istorijoje teikiamas tvirtinti biudžeto projektas, kuriame numatomas valdžios sektoriaus perteklius, įgalinantis 0,6 proc. BVP mažinti perteklinę visuminę paklausą ir taip vykdyti antiinfliacinę fiskalinę politiką (vertinant pagal pirminį cikliškai pakoreguotą valdžios sektoriaus balanso pokytį, nevertinant VĮ Indėlių draudimo fondo balanso).

2018 metais struktūrinis valdžios sektoriaus balansas bus 0,6 proc. BVP geresnis, nei 2017 metams numatomas struktūrinis deficitas ir tiek pat geresnis, nei 2017 metams nustatytas Stabilumo programoje. Vidutinio laikotarpio pabaigoje – 2020 metais – struktūrinis perteklius sudarys 1,1 proc. BVP.

Vidutinio laikotarpio struktūriniai valdžios sektoriaus balanso rodikliai

Rodiklio pavadinimas	ESS kodas	BVP procentas*			
		2017 metai	2018 metai	2019 metai	2020 metai
1. BVP augimas / grandine susietos apimties augimas		3,6	2,9	2,5	2,4
2. Valdžios sektoriaus grynasis skolinimas (+) / skolinimasis (–)	PDP B.9	0,1	0,6	0,6	1,6
3. Palūkanos	PDP D.41	1,2	0,9	0,9	0,6
4. Vienkartinės ir kitos laikinosios priemonės		0,0	0,0	0,1	0,2
iš jų:					
vienkartinės priemonės – valdžios sektoriaus pajamos		0,3	0,2	0,2	0,3
vienkartinės priemonės – valdžios sektoriaus išlaidos		-0,2	-0,2	-0,1	-0,1
5. Produkcijos atotrūkis nuo potencialo		1,7	1,6	1,1	0,5
6. Ciklinė biudžeto dedamoji		0,7	0,7	0,5	0,2
7. Balansas, pakoreguotas pagal ciklą (2 – 6)		-0,6	-0,1	0,1	1,4
8. Struktūrinis balansas (7 – 4)		-0,7	-0,1	0,0	1,1

* Dėl apvalinimo eilučių sumos gali nesutapti su detalizuotais duomenimis.

3. 2018 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų rodiklių perklasifikavimai

2018 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų rodiklių perklasifikavimai (ne mažesni kaip 0,1 proc. BVP), atliekami valdžios sektoriaus balanso rodiklį perskaičiuojant pagal Europos sąskaitų sistemą (ESS 2010)

Pajamų dalies korekcijos	mln. eurų	BVP procentas
Iš viso:	37,8	0,1
Iš jų:		
pridėtinės vertės mokestis, akcizai	37,8	0,1
Išlaidų dalies korekcijos		
Iš viso:	-67,9	-0,1
Iš jų:		
palūkanos	-79,8	-0,2
palūkanų korekcija dėl išvestinių finansinių priemonių poveikio	33,7	0,1
Kompensacija Sodrai už grąžinamas pensijas ir kompensacijos dėl sumažinto darbo užmokesčio (pagal atitinkamus Konstitucinio teismo sprendimus)	-21,8	-0,1

4. Vidutiniu laikotarpiu numatomos fiskalinės rizikos sąrašas ir projekcijų jautrumo analizė

Valdžios sektoriaus finansiniai rodikliai 2018 metais ir kitais vidutinio laikotarpio metais gali blogėti išsipildžius neigiamai rizikai susijusiai su ekonominės raidos scenarijumi (žiūrėti skyrių „Ekonominės raidos scenarijus“), Valdžios įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“ veiklos rezultatu, valstybės garantijomis, palūkanų normomis.

Išsami informacija apie vidutinio laikotarpio fiskalinę riziką ir jos įvertinimą pateikta Lietuvos 2017 m. stabilumo programos skyriuje „Biudžeto rodiklių jautrumo analizė ir palyginimas su ankstesniais planais“.

Remiantis 2017 m. rugsėjo mėn. 11 d. paskelbto ekonominės raidos scenarijaus duomenimis atlikto techninio jautrumo vertinimo rezultatai rodo, kad 2017 m. realiam BVP augant 1 procentiniu punkto lėčiau nei scenarijaus projekcija, 2017 m. nominalus BVP būtų 405 mln. Eur mažesnis nei numatyta scenarijuje. 2018 m. realiam BVP augant 1 procentiniu punkto lėčiau nei scenarijaus projekcija, 2018 m. nominalus BVP būtų 429 mln. Eur mažesnis nei numatyta scenarijuje.

Sumažėjus 1 procentiniu punktu BVP augimui, 2017 metais valdžios sektoriaus pajamos sumažėtų apie 162 mln eurų, o 2018 m. apie 173 mln eurų.

5. Valdžios sektoriaus finansų ilgalaikio tvarumo perspektyvos

Europos Komisijos atliktas Lietuvos valdžios sektoriaus finansų ilgalaikio tvarumo vertinimas, naudojantis Lietuvos Stabilumo 2017 m. programoje pateiktomis vidutinio laikotarpio Lietuvos valdžios sektoriaus finansų projekcijomis, rodo, kad ilgalaikio valdžios sektoriaus tvarumo rodiklio (toliau – S2) reikšmė, palyginti su analogišku vertinimu, naudojantis Lietuvos stabilumo 2016 m. Stabilumo programoje pateiktais duomenimis, sumažėjo 0,3 procentinio punkto nuo 1,5 proc. 2016 m. iki 1,2 proc. 2017 m. Mažesnė nei 2 S2 rodiklio reikšmė reiškia, kad rizika dėl ilgalaikio valdžios sektoriaus finansų tvarumo vertintina kaip maža. Palyginti su Stabilumo programoje numatytais tikslais, 2018 m. ir likusiais vidutinio laikotarpio metais valdžios sektoriaus finansai bus valdomi taip, kad būtų nenukrypta nuo vidutinio laikotarpio tikslo. Leistino dydžio nukrypimus gali lemti

struktūrinių reformų įgyvendinimas ar kitos priemonės, kurios didina ekonomikos augimo potencialą ir viešųjų finansų tvarumą. Ilgalaikio valdžios sektoriaus finansų tvarumo rizikos mažinimas išlieka vienu svarbiausių fiskalinės politikos ilgalaikiu tikslu.

Išsami informacija apie Lietuvos ilgalaikį tvarumą pateikta Lietuvos 2017 m. stabilumo programoje skyriuje „Valdžios sektoriaus finansų tvarumas“⁵.

6. Europos Komisijos parengtų Lietuvos makroekonominių ir fiskalinių rodiklių prognozių ir Finansų ministerijos parengto ekonominės raidos scenarijaus bei vidutinio laikotarpio fiskalinių rodiklių projekcijų palyginimas

Finansų ministerijos ekonominės raidos scenarijaus projekcijos, paskelbtos 2017 m. rugsėjo mėn., parengtos naudojant naujausius statistinius duomenis ir kitą iki rugsėjo 1 d. turimą informaciją.

Naujausių žinomų Finansų ministerijos, Lietuvos banko ir Europos Komisijos parengtų makroekonominių pagrindinių rodiklių projekcijų palyginimas

Rodiklis	Metai	Institucijos pavadinimas		
		Finansų ministerija (2017 m. rugsėjis)	Lietuvos bankas ¹ (2017 m. rugsėjis)	Europos Komisija (2017 m. gegužė)
BVP pokytis, proc.	2017	3,6	3,6	2,9
	2018	2,9	2,8	3,1
BVP defliatoriaus pokytis, proc.	2017	3,7	3,0	2,9
	2018	2,4	2,2	2,5
BPKF pokytis, proc.	2017	6,3	5,5	6,0
	2018	5,4	6,2	4,5
Namų ūkių vartojimo išlaidų pokytis, proc.	2017	4,3	4,2 ²	3,8 ²
	2018	3,6	3,6 ²	3,4 ²
Suderinto vartotojų kainų indekso pokytis, proc.	2017	3,5	3,4	2,8
	2018	2,7	2,2	2,0
Nedarbo lygis, proc.	2017	7,0	7,3	7,6
	2018	6,4	7,0	7,2
Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokytis, proc.	2017	8,4	7,8	5,1 ³
	2018	6,1	5,9	5,6 ²

¹ Lietuvos banko projekcijos pateikiamos pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką

² Privatus vartojimas (pokytis, proc.), susidedantis iš namų ūkių ir NPI, aptarnaujančių namų ūkių, vartojimo išlaidų

³ Atlygis vienam darbuotojui

Finansų ministerijos parengtos fiskalinių rodiklių projekcijos, paskelbiamos šiuo Įsakymo projektu, yra parengtos naudojant naujausius statistinius duomenis, naujausio Finansų ministerijos parengto ir 2017 m. rugsėjo 11 d. paskelbto ekonominės raidos scenarijaus duomenis, taip pat kitą iki rugsėjo 30 d. turėtą informaciją.

⁵ „Lietuvos 2017 m. stabilumo programa“

https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/Stabilumo_programa_2017.pdf

Naujausių žinomų Finansų ministerijos ir Europos Komisijos parengtų valdžios sektoriaus pagrindinių rodiklių projekcijų palyginimas

Rodiklis, proc. BVP	Metai	Institucijos pavadinimas		
		Finansų ministerija (2017 m. balandis – Stabilumo programa)	Finansų ministerija (2017 m. rugsėjis)	Europos Komisija (2017 m. gegužė)
Valdžios sektoriaus balansas	2017	-0,4	0,1	-0,4
	2018	0,4	0,6	-0,2
Struktūrinis valdžios sektoriaus balansas	2017	-0,7	-0,7	-0,9
	2018	-0,3	-0,1	-1,1

Tikėtina, kad Finansų ministerijos ir Europos Komisijos projekcijų rengimo laiko nesutapimas gali lemti didelį kai kurių rodiklių 2017 m. gegužės mėnesio Europos Komisijos ir 2017 m. rugsėjo mėnesio Finansų ministerijos paskelbtų projekcijų skirtumą.

III. 2018–2020 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos planuojami rodikliai

Kartu teikiamu Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu tvirtinami trejų biudžetinių metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos (neįskaitant savivaldybių biudžetams skirtų valstybės biudžeto asignavimų) planuojami rodikliai – pajamos ir asignavimai.

1. Planuojami pagrindiniai rodikliai

2017–2020 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų (VB ir SB) konsoliduotos visumos pagrindiniai rodikliai

	2017 m. planas	2018 m. projektas	2018 m. palyginti su 2017 m.		2019 m. projektas	2019 m. palyginti su 2018 m.		2020 m. projektas	2020 m. palyginti su 2019 m.	
			+/-	%		+/-	%		+/-	%
PAJAMOS										
VB ir SB konsoliduotos visumos pajamos (su ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšomis)	10 010,1	10 916,2	906,1	9,1	11 133,6	217,4	2,0	11 727,4	593,8	5,3
iš jų ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	2 101,3	2 340,0	238,7	11,4	2 118,8	-221,2	-9,5	2 244,3	125,5	5,9
VB ir SB konsoliduotos visumos pajamos (be ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų)	7 908,8	8 576,2	667,4	8,4	9 014,8	438,6	5,1	9 483,1	468,3	5,2
ASIGNAVIMAI										
VB ir SB konsoliduotos visumos asignavimai (su ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšomis)	10 568,6	11 383,4	814,8	7,7	12 025,0	641,6	5,6	12 074,7	49,7	0,4
iš jų ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	2 101,3	2 116,3	15,0	0,7	2 717,0	600,7	28,4	2 711,9	-5,1	-0,2
VB ir SB konsoliduotos visumos asignavimai (be ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų)	8 467,3	9 267,1	799,8	9,4	9 308,0	40,9	0,4	9 362,8	54,8	0,6

2. Pokyčiai dėl naujų ekonomikos politikos prioritetų

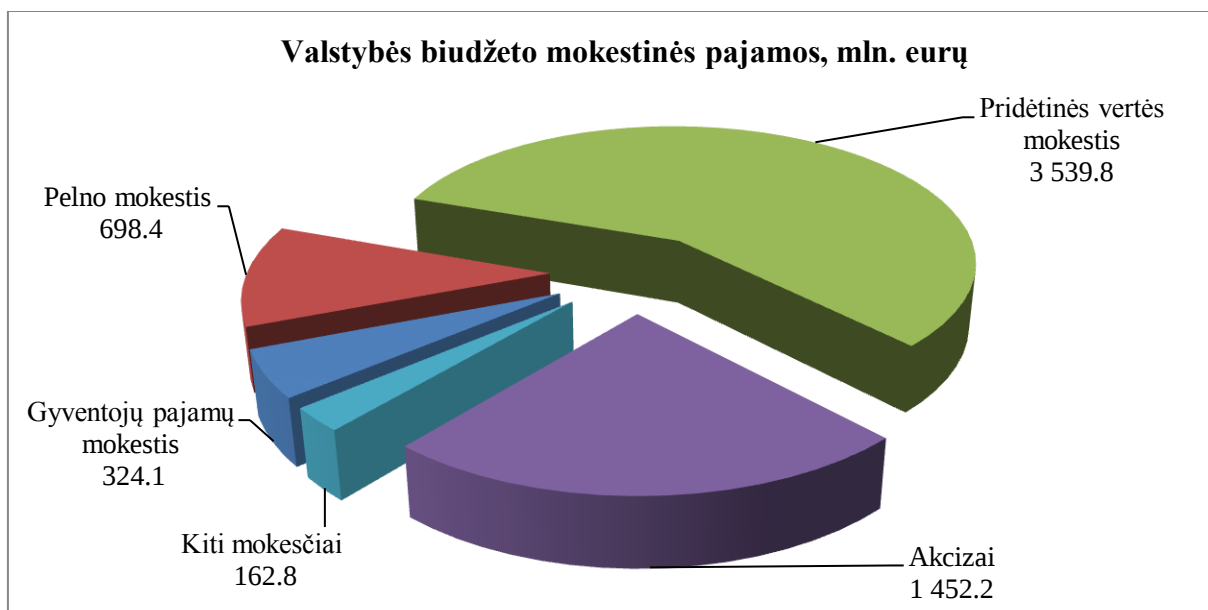
Pažymėtina, kad planuojami 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos asignavimai, palyginti su Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 22 d. nutarimu Nr. XIII-178 „Dėl 2017 metų, 2018 metų ir 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos planuojamų rodiklių“ patvirtintais 2018 metų planuojamais asignavimais, yra 94,7 mln. eurų mažesni. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos asignavimai mažėja 445,6 mln. eurų, tačiau asignavimai neįskaitant ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų didėja 350,9 mln. eurų (didėjimai dėl naujai priimtų teisės aktų ir kitų priimtų įsipareigojimų pateikiami lentelėje):

Esmė	Suma, mln. eurų
Skurdui mažinti šalyje didinant socialinio draudimo ir šalpos pensijas ir keliant valstybės remiamas pajamas; paramai šeimoms, auginančioms vaikus ir jaunoms šeimoms įsigyjant būstą, didinti; pagalbai vaikui užtikrinti; socialinio draudimo įmokoms savarankišką veiklą pradedantiems asmenims pirmaisiais metais padengti („mokesčių atostogoms“)	243
Valstybės biudžeto asignavimų valdytojams ir savivaldybėms minimaliajai mėnesinei algai padidinti nuo 380 iki 400 eurų nuo 2018 m. sausio 1 d.	16
Turto bankui, negrąžintai paskolai ir sumokėtoms palūkanoms, rangos darbams iš grąžintinai suteiktų valstybės finansinių išteklių, apmokėti	21
Pervedimai į Rezervinį (stabilizavimo) fondą dėl augančių pajamų iš planuojamų dividendų	41
Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų bei valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) baziniam dydžiui padidinti	28
Iš viso:	349

IV. Valstybės biudžeto pajamos

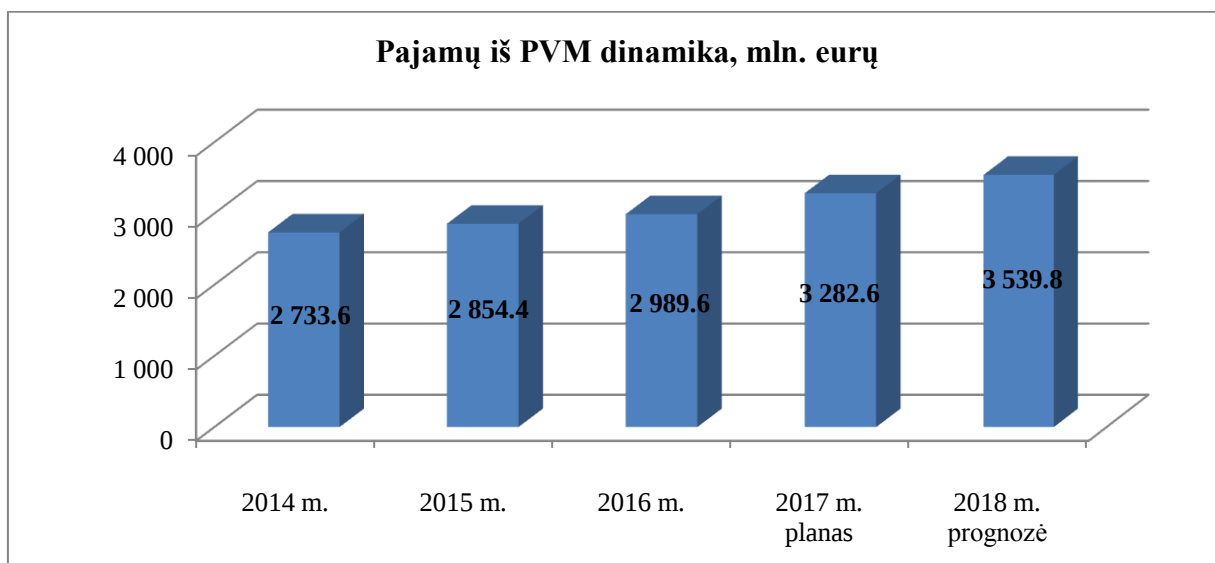
Prognozuojama, kad 2018 metų valstybės biudžeto pajamos kartu su Europos Sąjungos ir kitomis tarptautinės finansinės paramos lėšomis sudarys 9 074,7 mln. eurų, arba 6,9 proc. daugiau, palyginti su 2017 metais patvirtintu planu. 2018 metais valstybės biudžeto pajamos, neįskaitant Europos Sąjungos ir kitų tarptautinės finansinės paramos lėšų sieks apie 6 734,6 mln. eurų, arba bus apie 5,5 proc. didesnės, nei planuota gauti šiemet.

Prognozuojama, kad iš 4 pagrindinių mokesčių (pridėtinės vertės, gyventojų pajamų, akcizų ir pelno), kurie sudaro apie 89 proc. valstybės biudžeto pajamų be Europos Sąjungos ir kitų tarptautinės finansinės paramos lėšų, bus gauta apie 6 014,5 mln. eurų, arba 6,7 proc. daugiau, nei planuota gauti 2017 metais.

1. Pajamos iš pridėtinės vertės mokesčio

Svarbiausias mokestis, kurio prognozuojamos pajamos 2018 metais sudarys 3 539,8 mln. eurų (apie 52,6 proc. visų valstybės biudžeto pajamų (be ES), apie 8,1 proc. BVP to meto kainomis), yra pridėtinės vertės mokestis (toliau – PVM).

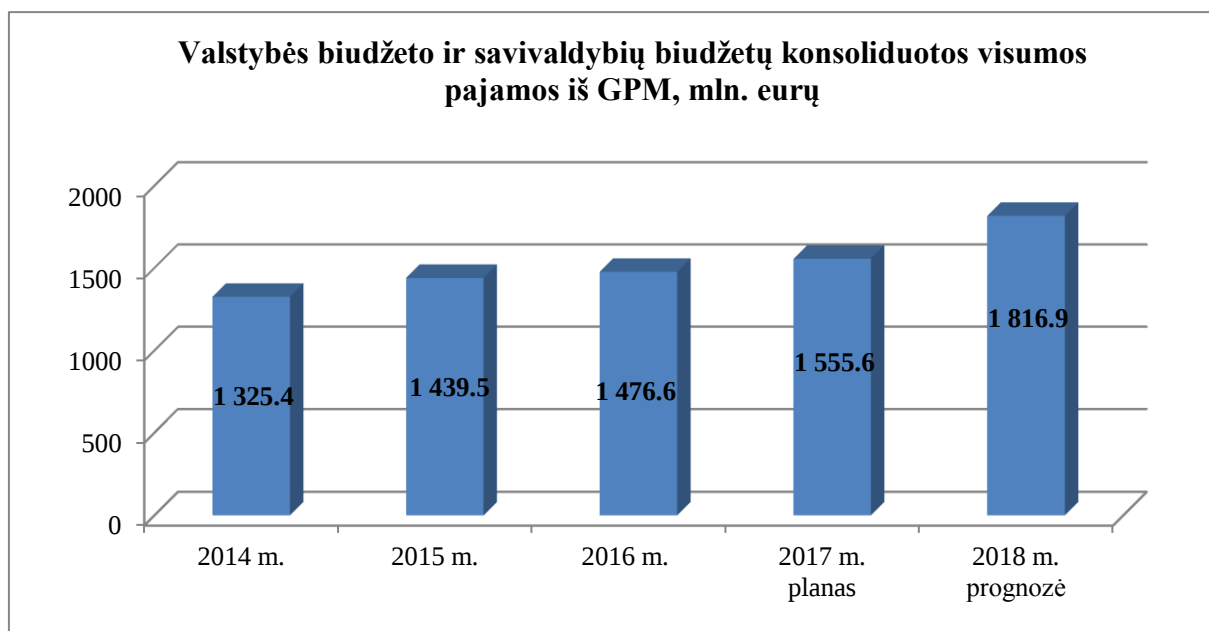
Pajamos iš PVM buvo prognozuojamos atsižvelgiant į 2017 metų numatomą PVM plano vykdymą, į galutinio vartojimo išlaidų ir PVM mokestinės bazės procentinio santykio dinamiką, į galiojančių PVM lengvatų įtaką pajamoms. Prognozuojant įvertinta, kad galutinio vartojimo išlaidos 2018 metais nominaliai didės 6 proc. Be to, numatoma, kad dėl geresnio mokesčių administravimo 2018 metais papildomai surinktos pajamos sudarys 2,4 proc. visų pajamų iš PVM. Taip pat buvo atsižvelgta į grąžintinos (įskaitytinės) PVM sumos (PVM permoka sumažės 14 mln. eurų) ir nesumokėtos (įsiskolinimo valstybei) PVM sumos (PVM nepriemoka sumažės 26 mln. eurų) pokyčių įtaką faktinėms pajamoms.

2. Pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio

2018 metais į valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos biudžetą prognozuojama gauti 1 816,9 mln. eurų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM).

Šio mokesčio dalis, tenkanti valstybės biudžetui, 2018 m. sudarys 17,84 proc. visų prognozuojamų pajamų iš GPM į valstybės ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos biudžetą. Į valstybės biudžetą prognozuojama gauti 324,1 mln. eurų pajamų iš GPM arba 4,8 proc. visų valstybės biudžeto pajamų (be ES lėšų) ir 0,7 proc. BVP to meto kainomis.

Pajamos iš GPM 2018 metais buvo prognozuojamos atsižvelgiant į 2017 metais numatomas gauti GPM pajamas, į įplaukų iš GPM santykio su darbo užmokesčio fondu dinamiką bei į prognozuojamą metinį darbo užmokesčio fondo augimo rodiklį, kartu įvertinant neapmokestinamojo pajamų dydžio (toliau – NPD) didinimo, papildomo NPD atsisakymo, minimalios mėnesinės algos didinimo, pajamų ribos, iki kurios galima vykdyti veiklą įsigijus verslo liudijimą, sumažinimo bei administravimo gerinimo priemonių įtaką pajamoms.

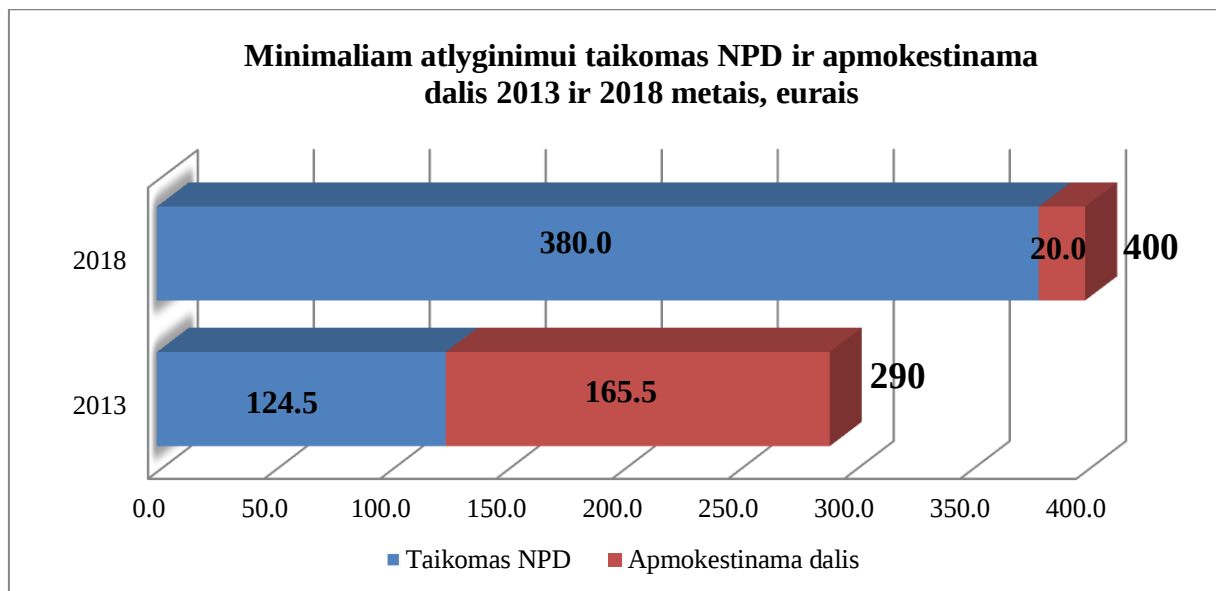

Socialinės atskirties mažinimas ir mažiausiai uždirbančių asmenų pajamų didinimas yra vienas iš prioritetinių Vyriausybės programos tikslų. Įgyvendinant šį tikslą nuo 2014 metų nuosekliai didinamas tiek pagrindinis, tiek papildomas NPD už vaikus bei individualūs NPD neįgaliesiems.

Kartu su 2018 metų biudžeto projektu teikiamas Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pakeitimo projektas, kuriuo siūloma pagrindinį NPD padidinti nuo 310 iki 380 eurų, kartu proporcingai padidinant individualius NPD neįgaliesiems priklausomai nuo neįgalumo lygio – nuo 320 iki 390 eurų asmenims, kurių darbingumas 30–55 procentai, taip pat asmenims, kuriems nustatytas vidutinis ar lengvas neįgalumo lygis, bei nuo 380 iki 450 eurų asmenims, kurių darbingumas 0–25 procentai, taip pat kuriems nustatytas sunkus neįgalumo lygis. Siūloma atsisakyti papildomo NPD ir pereiti prie išmokų vaikams, kadangi šiuo metu galiojančioje apmokestinimo sistemoje mažiausiai uždirbantys negali pilna apimtimi pasinaudoti papildomu NPD už vaikus. Šie pakeitimai mažins dirbančiųjų apmokestinimo našta ir didins mažiausiai uždirbančiųjų pajamas. 2018 metų biudžeto projekte įvertinta, kad dėl pagrindinio NPD ir individualių NPD riboto darbingumo asmenims didinimo valstybės ir savivaldybių biudžetai 2018 metais neteks apie 101 mln. eurų pajamų iš GPM, tačiau dėl papildomo NPD už vaikus atsisakymo papildomai bus gauta apie 75 mln. eurų pajamų.

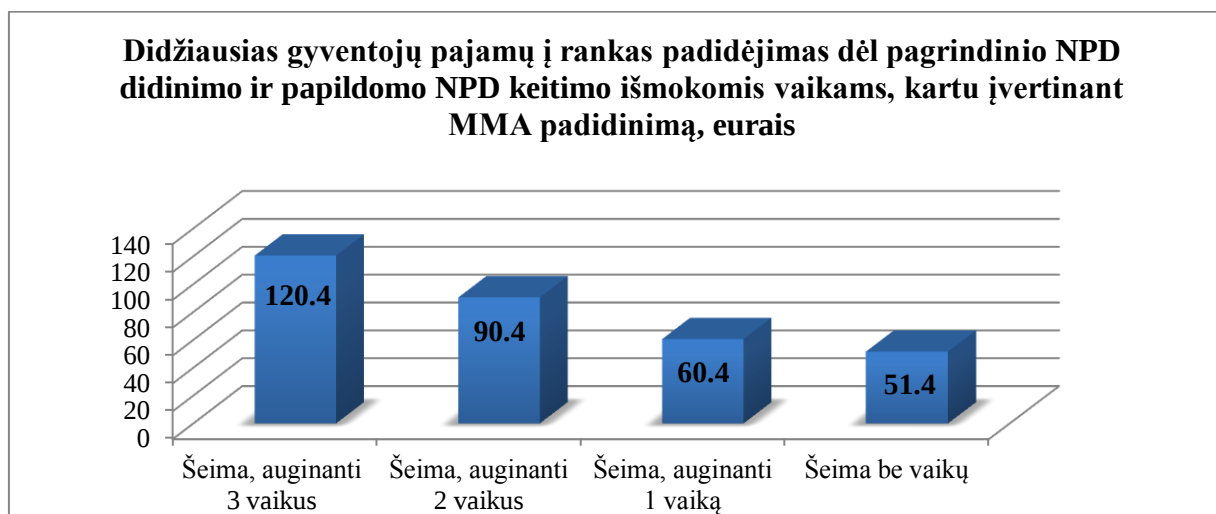
Nuoseklus NPD didinimas gerokai sumažins minimalias pajamas gaunančiųjų apmokestinimą, nes vis didesnė pajamų dalis bus neapmokestinama. 2013 metais minimalioji mėnesinė alga buvo 290 eurų, o minimaliajai mėnesinei algai taikomas NPD siekė 124,5 euro ir sudarė 42,9 proc. darbo užmokesčio. 2018 metais minimaliajai 400 eurų mėnesinei algai taikomas NPD jau sudarys 95 proc. darbo užmokesčio ir tik 5 proc. sudarys apmokestinama dalis.

Nagrinėjamu laikotarpiu minimalioji alga padidėjo 38 proc., o jai taikomas NPD – net 305 proc.

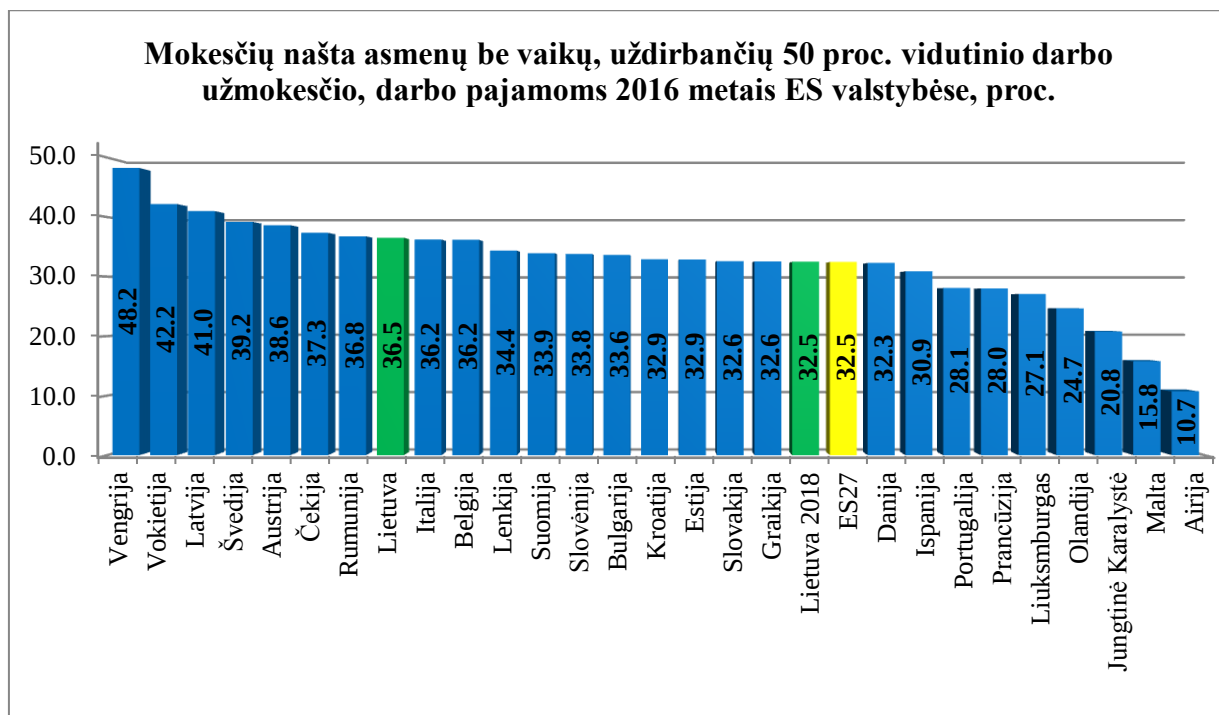

Palyginti su dabartine situacija, nuo 2018 m. sausio 1 d. padidinus pagrindinį NPD, o papildomą NPD pakeitus išmokomis vaikams, kartu įvertinant ir minimalios mėnesinės algos padidėjimą iki 400 eurų, gyventojų pajamos į rankas, priklausomai nuo gaunamo atlyginimo dydžio, šeiminių padėties ir auginamų vaikų skaičiaus, per mėnesį padidės iki:

- šeimai be vaikų – 51,4 eurų;
- šeimai, auginančiai 1 vaiką, – 60,4 eurų;
- šeimai, auginančiai 2 vaikus, – 90,4 eurų;
- šeimai, auginančiai 3 vaikus, – 120,4 eurų.

Mokesčių našta mažas pajamas gaunantiems (50 proc. vidutinio darbo užmokesčio, kuris 2018 metais prognozuojama, sudarys 889,9 euro) asmenims be vaikų 2018 metais sieks 32,5 proc. ir turėtų būti artima ES valstybių vidurkiui, kuris 2016 metais siekė 32,5 proc.

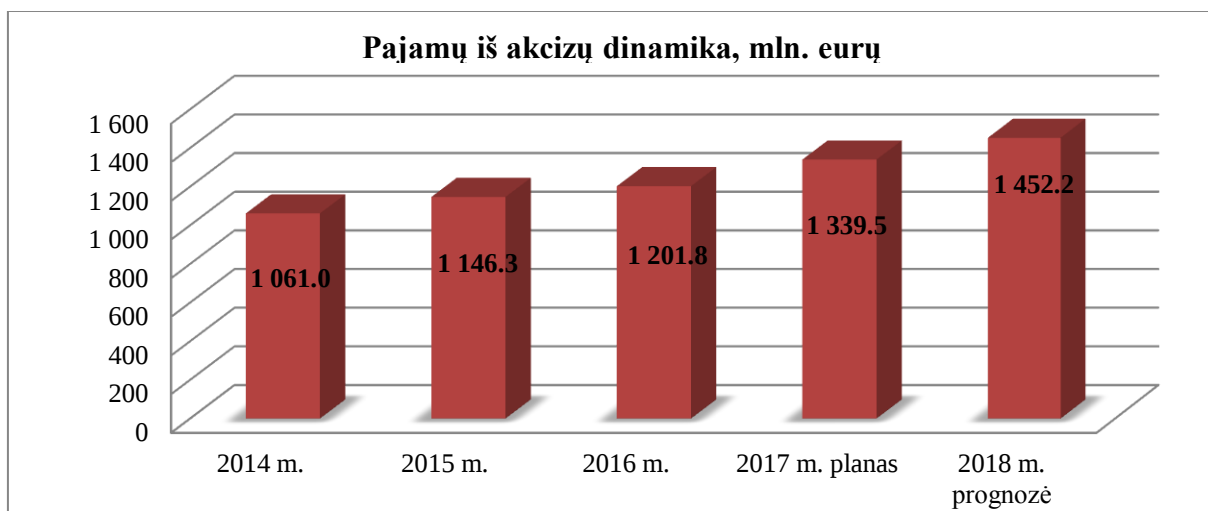

* nėra duomenų apie Kiprą.

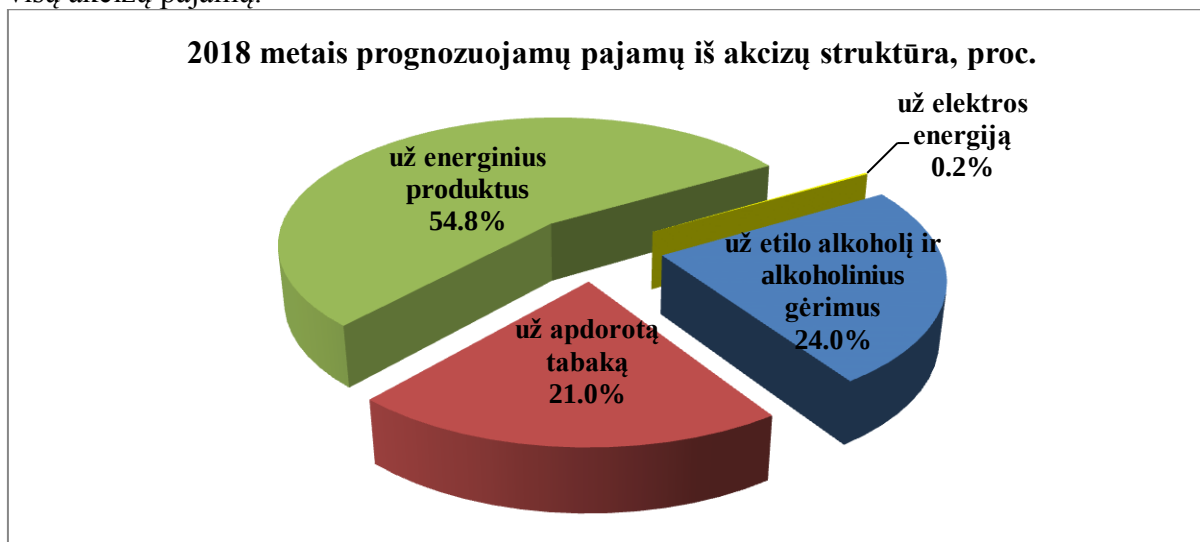
3. Pajamos iš akcizų

2018 metais valstybės biudžeto projekte prognozuojamos pajamos iš akcizų sudaro 1 452,2 mln. eurų (apie 21,6 proc. visų valstybės biudžeto pajamų (be ES), apie 3,3 proc. BVP to meto kainomis).

Šio mokesčio prognozė sudaryta atsižvelgiant į atskirų akcizais apmokestinamų prekių grupių numatomus pardavimus 2017 metais bei į prognozuojamus pardavimus 2018 metais, remiantis daugiamečiais duomenimis apie akcizais apmokestinamų prekių pardavimų pasikeitimų ir namų ūkių vartojimo išlaidų ar galutinio vartojimo išlaidų bei akcizų tarifų pasikeitimų tarpusavio priklausomybę. Prognozuojant akcizų pajamas taip pat atsižvelgta į numatomą akcizų tarifų didinimą gazolinams (įskaitant naudojamus žemės ūkio veikloje), tabako gaminiams bei akcizų lengvatos akmens anglis, koksui ir lignitui (kurie tiekiami gyventojams ir paramos gavėjams) panaikinimą.

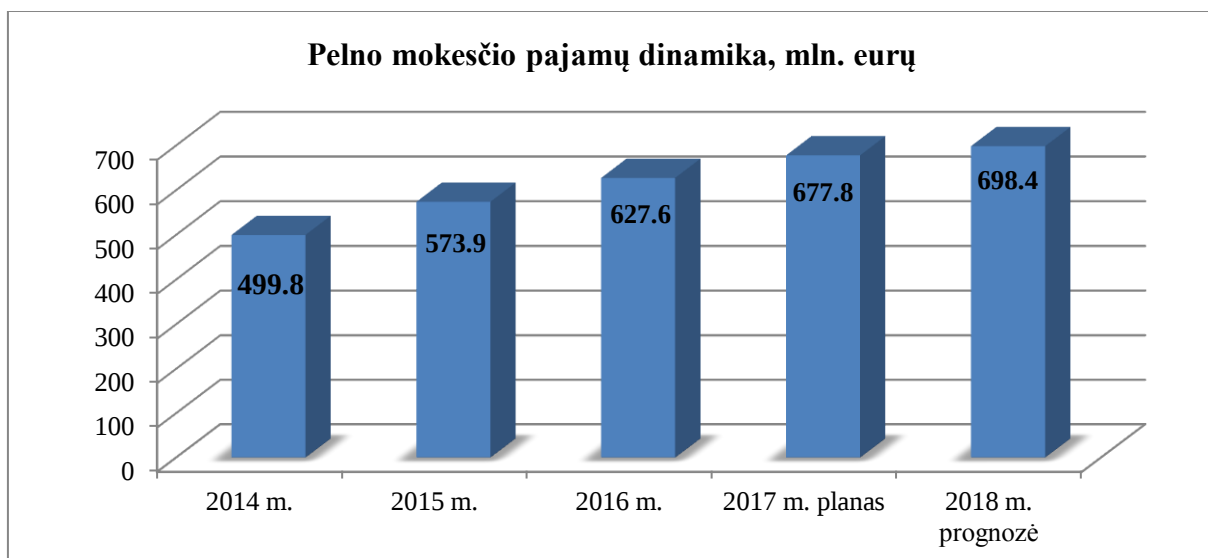

Prognozuojama, kad 2018 metais didžiausią pajamų iš akcizų dalį (54,8 proc.) sudarys akcizai už energinius produktus, atitinkamai akcizų už etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus pajamos sudarys 24,0 proc., už apdorotą tabaką – 21,0 proc., už elektros energiją – 0,2 proc. visų akcizų pajamų.

4. Pajamos iš pelno mokesčio

Iš pelno mokesčio 2018 metais numatoma gauti 698,4 mln. eurų pajamų, arba 10,4 proc. visų valstybės biudžeto pajamų ir apie 1,6 proc. BVP to meto kainomis. Prognozuojant 2018 metų pajamas iš pelno mokesčio buvo atsižvelgta į pajamų iš šio mokesčio dinamiką (įskaitant šių metų numatomas surinkti pajamas), į BVP augimą (prognozuojama, kad 2017 metais nominalus BVP augs 6,9 proc., o 2018 metais – 5,3 proc.), numatomas įmonių avansinio pelno mokesčio mokėjimo tendencijas.

5. Pajamų netekimai dėl taikomų lengvatų

2018 metais pajamoms iš mokesčių neigiamą įtaką darys galiosiančios mokesčių lengvatos. Dėl 2018 metais taikomų mokesčių lengvatų mokestinės pajamos bus apie **1 230,9 mln. eurų** mažesnės.

Prognozuojama, kad dėl 2018 metais galiosiančių lengvatų daugiausia pajamų bus negauta iš GPM – 588,6 mln. eurų, pelno mokesčio ir akcizų pajamos 2018 metais bus mažesnės atitinkamai 208,4 ir 232,0 mln. eurų, PVM pajamos dėl galiosiančių lengvatų bus mažesnės 201,9 mln. eurų.

MOKESTIS	mln. eurų
PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESTIS, iš viso:	201,9
Dėl lengvatinio 5 proc. PVM tarifo taikymo vaistams ir medicinos pagalbos priemonėms, kai šių prekių įsigijimo išlaidos visiškai ar iš dalies kompensuojamos Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo nustatyta tvarka ir neįgaliųjų techninės pagalbos priemonėms ir jų remontui	74,7
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo taikymo centriniam šildymui ir karštam vandeniui, tiekiamiems gyventojams	47,0
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo taikymo keleivių vežimo nustatytais reguliaraus susisiekimo maršrutais paslaugoms, taip pat keleivių bagažo vežimo paslaugoms	31,0
Dėl lengvatinio 5 proc. PVM tarifo taikymo receptiniams nekompensuojamiems vaistams	23,0
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo taikymo viešbučio tipo ir specialaus apgyvendinimo paslaugoms	14,2
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo taikymo knygoms ir neperiodiniams informaciniais leidiniams; laikraščiams, žurnalams ir kitiems periodiniams leidiniams, išskyrus erotinio ir (ar) smurtinio pobūdžio arba profesinės etikos nesilaikančius leidinius	12,0
AKCIZŲ MOKESTIS iš viso:	232,0
Dėl sumažinto akcizų tarifo žemės ūkio veikloje naudojamiems gazoliams	87,3
Dėl akcizais apmokestinamų prekių atleidimo nuo akcizų, kai jos tiekiamos kaip atsargos laivams ir (arba) orlaiviams, vežantiems keleivius ir (arba) krovinius tarptautiniais maršrutais	70,4
Dėl sumažinto akcizų tarifo šildymui skirtiems gazoliams	17,3
Dėl sumažinto akcizų tarifo vynui ir kitiems fermentuotiems gėrimams, kurių faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija (kitų fermentuotų gėrimų atveju – gauta tik	17,2

MOKESTIS	mln. eurų
fermentuojant) procentais yra ne didesnė kaip 8,5 procento	
Dėl akcizų lengvatos naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams, kai jie skirti buitiniams reikmėms	13,9
Dėl elektros energijos, tiekiamos buitiniams vartotojams ir asmenims, kurie yra paramos gavėjai, atleidimo nuo akcizų	10,6
Dėl mažesnio akcizų tarifo gamtinėms dujoms, naudojamoms kaip šildymui skirtas kuras, verslo reikmėms	3,7
Dėl mažesnio akcizų tarifo elektros energijai, naudojamai verslo reikmėms	2,7
Dėl apdoroto tabako, jeigu jis sunaikinamas prižiūrint kompetentingai institucijai, atleidimo nuo akcizų	2,2
Dėl elektros energijos atleidimo, kai ji pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius	2,2
Dėl gamtinių dujų, tiekiamų buitiniams vartotojams ir asmenims, kurie yra paramos gavėjai, atleidimo nuo akcizų	2,0
Dėl gamtinių dujų, naudojamų viešojo reguliaraus susisiekimo transporte, atleidimo nuo akcizų	1,0
Dėl sumažinto akcizų tarifo tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija procentais yra ne didesnė kaip 15 procentų	0,8
Dėl mažesnio akcizų tarifo akmens anglis, koksui ir lignitui, naudojamiems verslo reikmėms	0,5
Dėl gamtinių dujų, naudojamų mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai, atleidimo nuo akcizų	0,1
Dėl lengvatos biodegalams	0,1
PELNO MOKESTIS iš viso:	208,4
Dėl apmokestinamojo pelno sumažinimo dėl investicijų	52,6
Dėl 5 proc. pelno mokesčio tarifo vienetams, kurių vidutinis darbuotojų skaičius neviršija 10 ir pajamos neviršija 300 tūkst. eurų	33,9
Dėl pagal Pelno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamo turto vertės padidėjimo pardavus akcijas (jei ne trumpiau kaip 2 metus turėta daugiau kaip 25 procentus balsus suteikiančių akcijų)	23,0
Dėl atskaitomos suteiktos paramos ir labdaros sumos	20,5
Dėl pelno mokesčio lengvatos dividendams, neapmokestinamiems pagal Pelno mokesčio įstatymo 35 str. 2 d. ir 3 d. nuostatas	17,0
Dėl tris kartus atskaitomų sąnaudų patirtų moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai	10,9
Dėl pagal Pelno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamų tiesioginių ir kitų kompensacinių išmokų pajamų lygiui palaikyti, kurias gauna žemės ūkio veiklą vykdančios įmonės	10,4
Dėl LEZ įmonių apmokestinamojo pelno sumai taikomų lengvatų	9,8
Dėl pagal Pelno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamų kolektyvinio investavimo subjektų investicinių pajamų, išskyrus dividendus ir kitą paskirstytąjį pelną	6,8
Dėl pagal Pelno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamų jūrų uostų, oro navigacinių paslaugų rinkliavų ir už jūrų uosto žemės nuomą surinktų lėšų	4,5
Dėl Pelno nesiekiančių vienetų, kurių mokesčio laikotarpio pajamos iš ūkinės komercinės veiklos neviršija 300 tūkst. eurų, apmokestinamojo pelno dalies, atitinkančios 7 250 eurų sumą, apmokestinimo taikant 0 procentų mokesčio tarifą, o likusios apmokestinamojo pelno dalies – taikant 15 procentų mokesčio tarifą	3,4
Dėl Pelno mokesčio lengvatos filmo ar jo dalies gamybai	3,3
Dėl pagal Pelno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamų sveikatos priežiūros įstaigų pajamų už paslaugas, kurios finansuojamos iš PSDF lėšų	3,0
Dėl Pelno mokesčio sumažinimo, kai dirba riboto darbingumo asmenys	2,8
Dėl Pelno mokesčio įstatymo 12 straipsnio nuostatas atitinkančių neapmokestinamų	2,5

MOKESTIS	mln. eurų
draudimo įmonių gautų gyvybės draudimo įmokų	
Dėl vienetų, kurių pajamos iš žemės ūkio veiklos sudaro >50 proc. pajamų apmokestinamajam pelnui taikomo 5 proc. tarifo	2,0
Dėl Socialinių įmonių apmokestinamajam pelnui taikomo 0 proc. tarifo	2,0
GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESTIS, iš viso:	588,6
Dėl metinio neapmokestinamųjų pajamų dydžio taikymo	400,0
Dėl neapmokestinamų dovanų	65,0
Dėl 5 proc. tarifo individualios veiklos pajamoms	37,0
Dėl GPM grąžinimų pagal gyventojų deklaruotas išlaidas pagal 21 GPM straipsnį	37,0
Dėl neapmokestinamų pajamų (įskaitant tiesiogines išmokas) iš žemės ūkio veiklos	21,0
Dėl neapmokestinamų gyvybės draudimo išmokų ir grąžinamų įmokų, atitinkančių tam tikras sąlygas (išmokos pagal ilgalaikes draudimo sutartis, taip pat sutartis, kai naudos gavėjas yra beveik pensinio amžiaus ar neįgalus) bei neapmokestinamų išmokų iš pensijų fondų ir sumos, išmokamos išstojus iš pensijų fondo, atitinkančios tam tikras sąlygas; neapmokestinamų pensijų anuitetų	8,5
Dėl neapmokestinamų palūkanų už vertybinius popierius, indėlius	5,0
Dėl neapmokestinamųjų darbuotojo naudai darbdavio mokamų draudimo įmokų už papildomą (savanorišką) sveikatos draudimą bei gyvybės draudimo įmokų ir pensijų įmokų	4,5
Dėl neapmokestinamų pajamų už Europos ekonominėje erdvėje parduotą turtą ir būstą	4,0
Dėl verslo liudijimų lengvatų	3,0
Dėl neapmokestinamų loterijų laimėjimų iš Europos ekonominės erdvės valstybių	1,5
Dėl 5 proc. tarifo ne individualios veiklos pajamoms, gautoms pardavus ar kitaip nuosavybėn perleidus netauriųjų metalų laužą	1,0
Dėl neapmokestinamų pajamų iš finansinių priemonių pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn ar išvestinių finansinių priemonių realizavimo	0,4
Dėl neapmokestinamųjų pajamų, gautų teikiant paslaugas pagal paslaugų kvitą	0,4
Dėl neapmokestinamų pajamų už gyventojų surinktas miško gėrybes	0,2
Dėl neapmokestinamų pajamų iš kooperatinės bendrovės pelno	0,13
Dėl neapmokestinamų palūkanų už pavėluotą atsiskaitymą už žemės ūkio produkciją	0,01
Dėl papildomo neapmokestinamųjų pajamų dydžio taikymo už vaikus	0,0

V. Valstybės biudžeto asignavimai

1. Reikšmingiausi pokyčiai formuojant 2018 metų valstybės biudžeto projektą

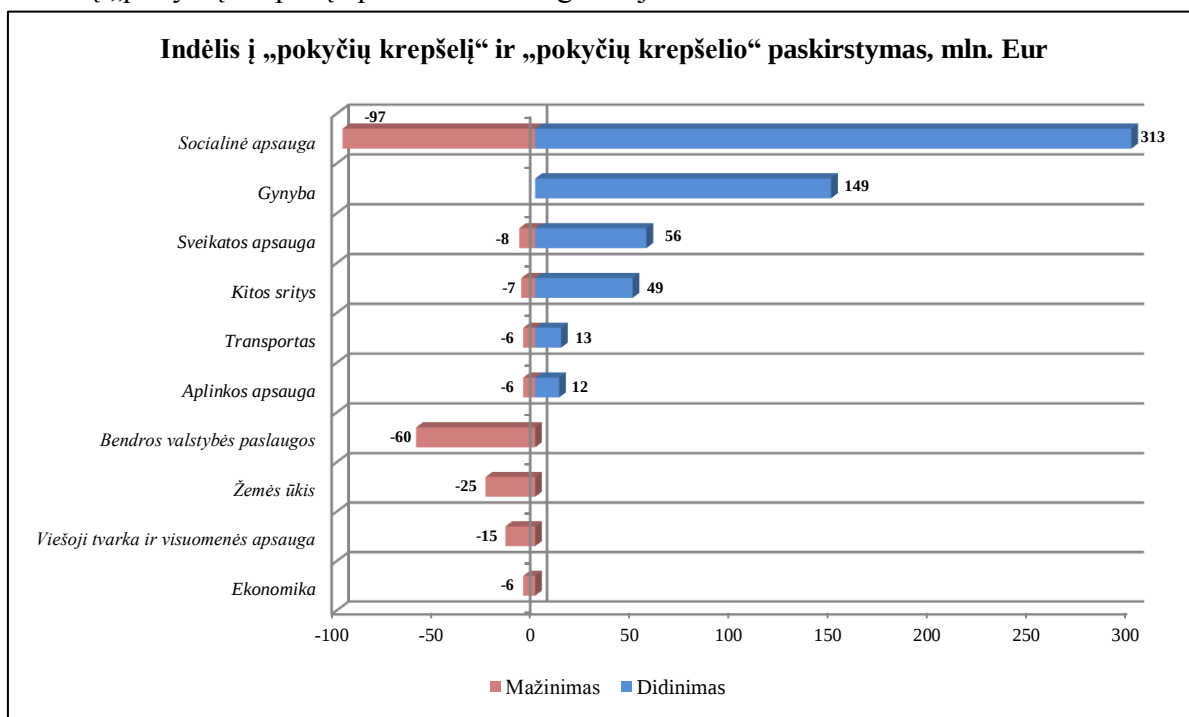
Derybos dėl 2018–2020 metų valstybės biudžeto asignavimų su ministerijomis prasidėjo nuo „pokyčių krepšelio“ formavimo. „Pokyčių krepšelis“ buvo formuojamas siekiant mažiau efektyviai naudojamus valstybės biudžeto asignavimus nukreipti ministerijoms ir kitoms institucijoms, įgyvendinančioms Lietuvos Respublikos XVII Vyriausybės patvirtintą programą ir Vyriausybės patvirtintus 2018 metų prioritetus. Visos ministerijos buvo skatinamos atsakingai peržiūrėti išlaidas, mažinant jas neefektyvioms paslaugoms ir neprioritetinėms sritims, taip pat lėšos asignavimų valdytojams buvo sumažintos baigtinėms programoms ir priemonėms, baigiamiems investicijų projektams, buvo peržiūrėta valstybės investicijų programa. Finansų ministerija taip pat palygino kiekvieno ministro valdymo srities finansavimo lygį (procentais nuo šalies BVP, procentais nuo valdžios sektoriaus pajamų) ir svarbiausius srities rodiklius su Europos Sąjungos duomenimis, pateikė išvadas dėl rodiklių reikšmių ir finansavimo santykio, pateikė pasiūlymus dėl galimo efektyvesnio lėšų panaudojimo. Finansų ministerija taip pat įvertino ministerijų ir jų valdymo

sričių įstaigų horizontalios veiklos efektyvumą – buvo vertintos darbuotojų skaičiaus ir darbo užmokesčio kitimo tendencijos, išlaidos prekėms ir paslaugoms (komandiruočiams, transportui, kitų prekių ir paslaugų pirkimui). Remiantis Vyriausybei atskaitingų institucijų ir įstaigų bendrųjų funkcijų 2016 m. efektyvumo vertinimo ataskaitos duomenimis, buvo įvertinti bendrųjų funkcijų efektyvumo rodikliai (personalo, dokumentų valdymo, informacinių technologijų naudojimo) ir galimi sutaupymai.

Apibendrinta išlaidų peržiūros ir horizontalios veiklos efektyvumo analizės informacija buvo pateikta biudžeto deryboms. Kitas ne mažiau svarbus derybų akcentas buvo aptarti su ministrais ne tik jiems skiriamą finansavimą bei veiklos efektyvumo didinimo priemonės, bet ir siektinus rezultatus.

Drauge ministerijos ir kiti asignavimų valdytojai sutaupė apie 230 mln. eurų. Sutaupytos lėšos paskirstytos atskiroms ministerijoms pagal nustatytus Vyriausybės prioritetus, stiprinant tas sritis, kurioms finansavimo šiuo metu reikia labiausiai. „Pokyčių krepšelio“ dydis – apie 592 mln. eurų, kurį papildomai sudaro lėšos iš numatomo 2018 metų pajamų prieaugio.

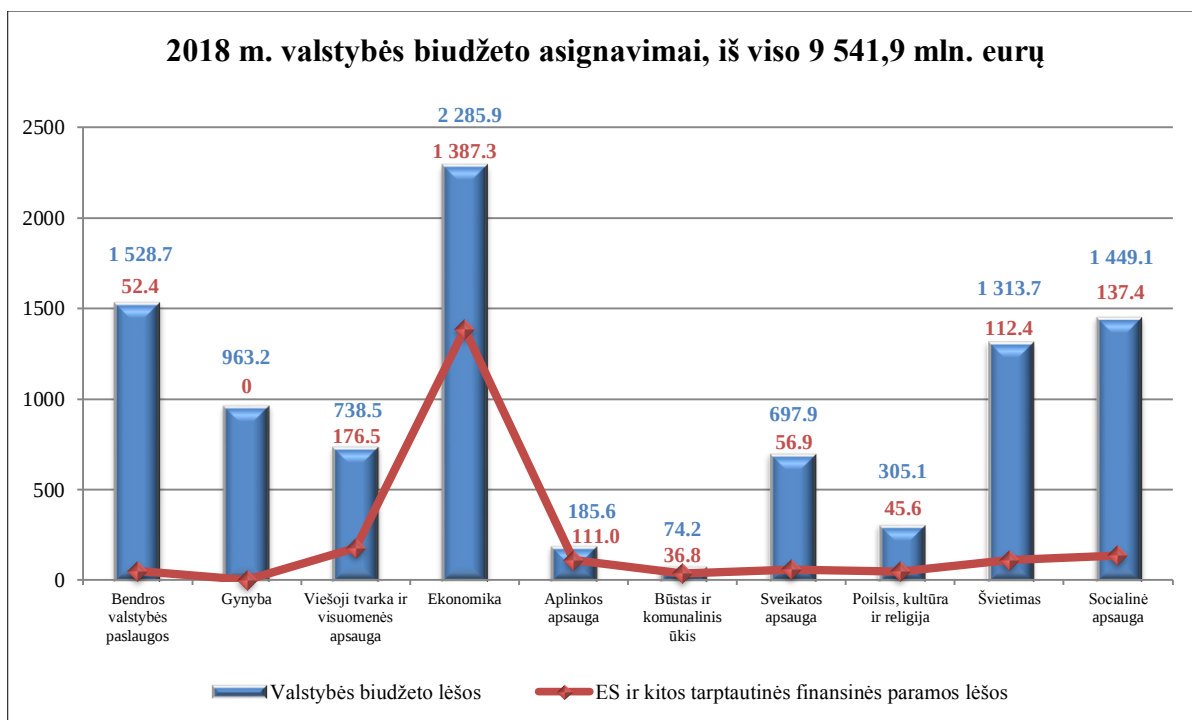
„Pokyčių krepšelio“ paskirstymas atitinkamoms sritims ir atitinkamų sričių institucijų indėlis į „pokyčių krepšelį“ pateikiamas diagramoje.

2. 2018 metų valstybės biudžeto projekte planuojami asignavimai

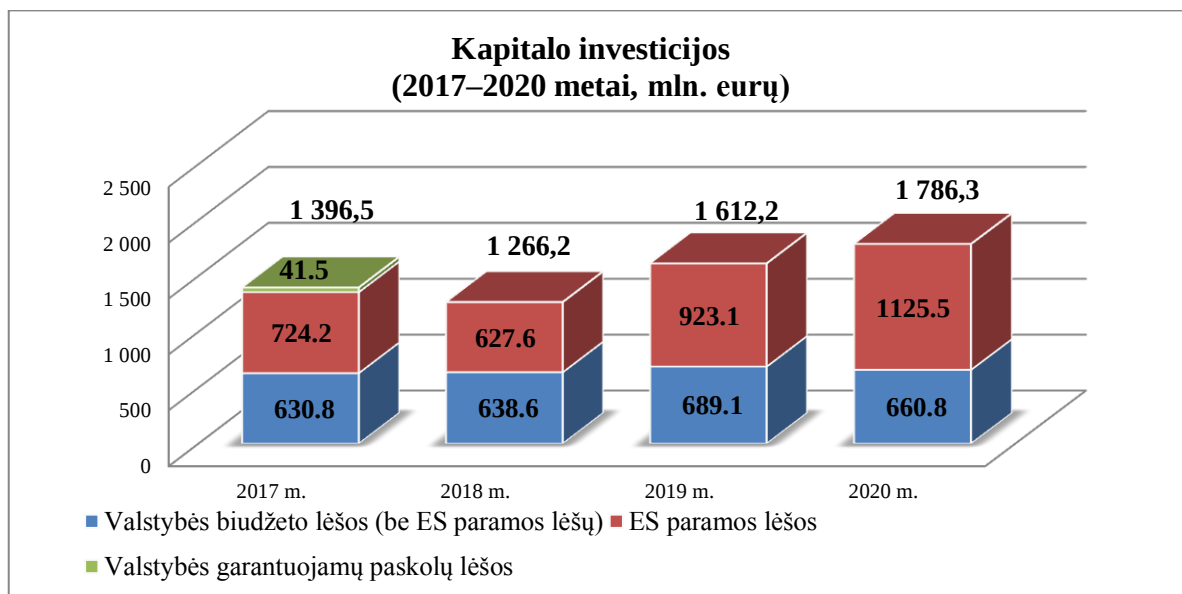
Planuojama, kad 2018 metų valstybės biudžeto asignavimai kartu su Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšomis sudarys 9 541,9 mln. eurų, arba 496,1 mln. eurų daugiau negu 2017 metais. Valstybės biudžeto asignavimai neįskaitant Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, sudarys 7 425,6 mln. eurų.

Prognozuojami 2018 metų asignavimai iš Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų sudarys 2 116,3 mln. eurų, ir, palyginti su 2017 metais, didės nežymiai, t.y. apie 15 mln. eurų.

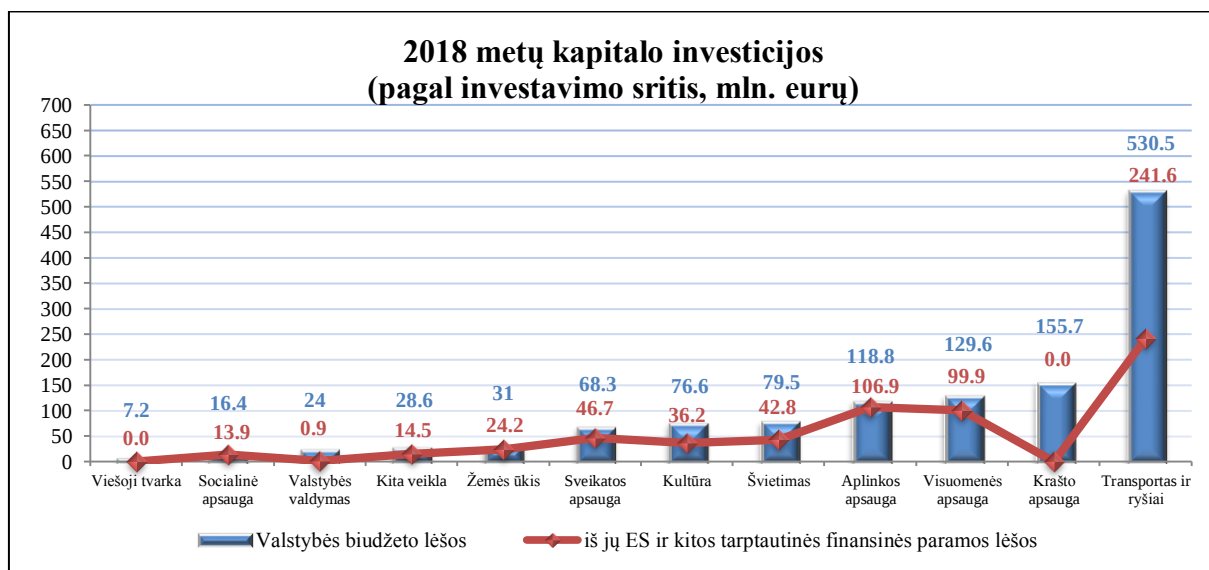
Detali informacija apie valstybės biudžeto asignavimų valdytojams planuojamus asignavimus ir pasiektus ir numatomus pasiekti veiklos rezultatus pateikiama Aiškinamojo rašto dėl Lietuvos Respublikos 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto 2 priede.

3. Kapitalo investicijos ir Valstybės investicijų programa

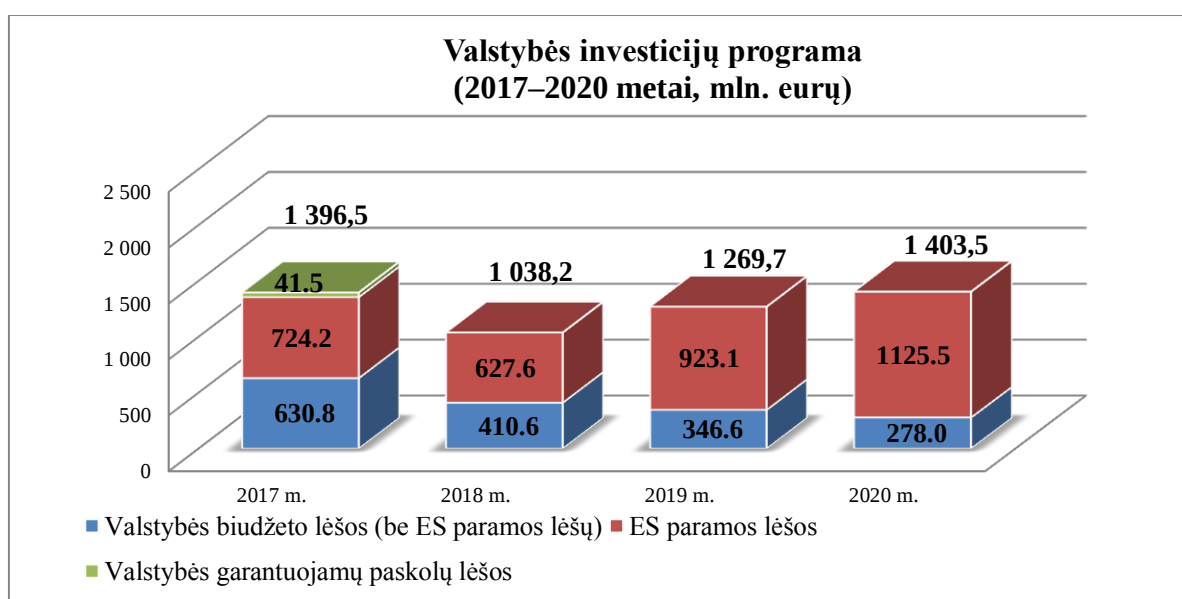
Valstybės investicijų 2018–2020 metų programoje (toliau – VIP) planuojamoms kapitalo investicijoms, taip pat kitam ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti (toliau – kapitalo investicijos) 2018 metams numatomos skirti lėšos, palyginti su 2017 metais, mažėja 130,3 mln. eurų, arba 9,3 proc., nes kapitalo investicijoms 96,6 mln. eurų mažiau numatoma panaudoti Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų

(toliau – ES paramos lėšos) ir 41,5 mln. eurų mažiau valstybės garantuojamų paskolų, o valstybės biudžeto lėšų numatoma panaudoti 7,8 mln. eurų daugiau.

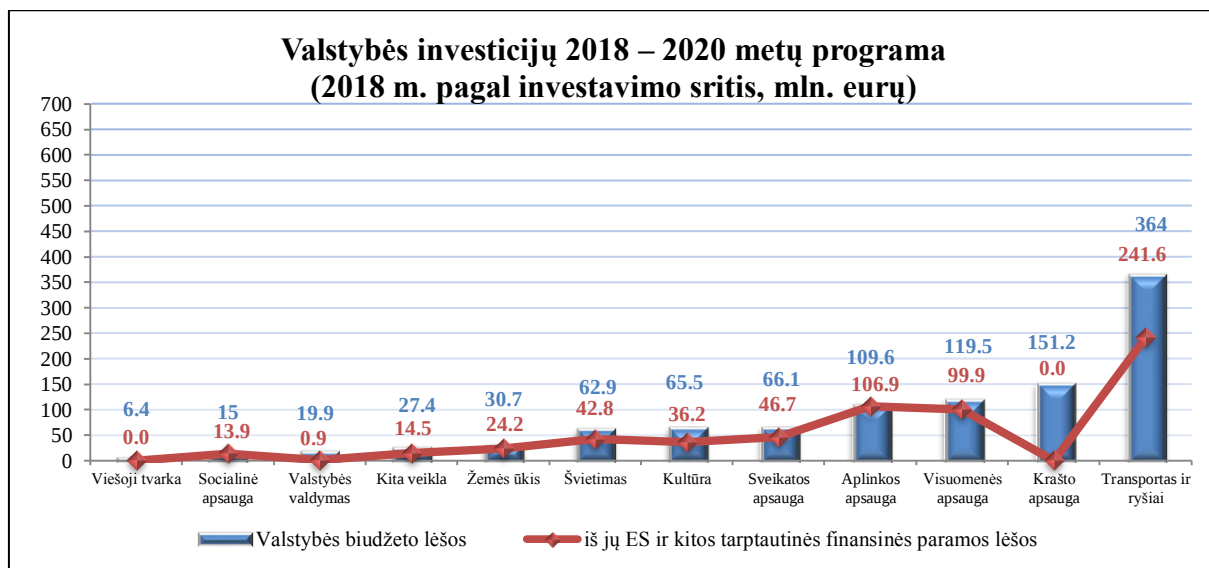

2018 metų kapitalo investicijoms, palyginti su 2017 metais, numatoma skirti daugiau lėšų visuomenės apsaugos sričiai (42,8 mln. eurų daugiau), krašto apsaugos sričiai (42,6 mln. eurų daugiau), sveikatos apsaugos sričiai (20,9 mln. eurų daugiau), kultūros sričiai (11,8 mln. eurų daugiau) ir aplinkos apsaugos sričiai (9,2 mln. eurų daugiau).

Valstybės investicijų 2018–2020 metų programa. Šiais metais, siekiant pagerinti valstybės kapitalo investicijų planavimo, naudojimo ir kontrolės tvarką, buvo atliktas valstybės kapitalo investicijų sistemos pertvarkos pirmasis etapas. Numatyta susiaurinti VIP planuojamų kapitalo investicijų sąrašą. Nuo 2018 metų VIP planuojamos valstybės lėšos naujo statinio statybos arba statinio rekonstravimo darbams atlikti, ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti, jeigu jį įsigyjant padidinamas turto kiekis, joje nebeplanuojant turtui palaikyti ar atnaujinti skiriamų lėšų.

Dėl valstybės kapitalo investicijų sistemos pertvarkos VIP numatytų valstybės biudžeto (be ES paramos) lėšų apimtis sumažėja beveik 228 mln. eurų, kurie suplanuoti asignavimų valdytojų bendruose asignavimuose, skiriamuose išlaidoms arba turtui įsigyti.

4. Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos biudžete

Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšos pagal šaltinių grupes 2018 metais (mln. eurų)

Europos Sąjungos ar kitos tarptautinės finansinės paramos priemonė	Valstybės institucija ar įstaiga	Numatomos gauti pajamos	Asignavimai iš Europos Sąjungos ir kitos tarptaut. finansinės paramos lėšų			Asignavimai bendrajam finansavimui		
			iš viso	iš jų:		iš viso	iš jų:	
				išlaidoms	turtui įsigyti		išlaidoms	turtui įsigyti
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. ŽEMĖS ŪKIS	Iš viso:	826,8	826,7	826,1	0,6	81,3	81,2	0,1
1.1. Europos žemės ūkio garantijų fondo priemonės	Žemės ūkio ministerija	475,0	475,0	475,0		5,4	5,4	
1.2. 2014-2020 m. Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai priemonės	Žemės ūkio ministerija	336,3	336,3	336,2	0,1	70,6	70,6	
1.3. Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo priemonės	Žemės ūkio ministerija	12,2	12,2	11,7	0,5	3,7	3,6	0,1
1.4. Europos Bendrijos finansinė parama augalų/gyvūnų užkrečiamosioms ligoms kontroliuoti	Žemės ūkio ministerija	0,1	0,1	0,1				
	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	3,1	3,1	3,1		0,9	0,9	
1.5. Europos Sąjungos finansinio instrumento LIFE+ programa	Aplinkos ministerija					0,0	0,0	0,0
1.6. ES aplinkos ir klimato politikos programa (LIFE)	Aplinkos ministerija	0,1				0,6	0,6	0,0
2. STRUKTŪRINIAI VEIKSMAI	Iš viso (2.1+2.2+2.3+2.4)	1 352,1	1 096,3	1 095,2	1,2	40,1	39,9	0,2
2.1. Struktūrinė parama 2014–2020 metais	Iš viso (2.1.1+2.1.2)	1 313,6	1 042,5	1 041,4	1,1	35,4	35,2	0,2
2.1.1. Europos Sąjungos struktūrinės paramos 2014-2020 metų programa	Iš viso (2.1.1):	1 313,6	1 012,3	1 012,3		30,1	30,1	
	Aplinkos ministerija		145,4	145,4		1,4	1,4	
	Finansų ministerija	1 313,6	30,5	30,5		3,8	3,8	

Europos Sąjungos ar kitos tarptautinės finansinės paramos priemonė	Valstybės institucija ar įstaiga	Numatomos gauti pajamos	Asignavimai iš Europos Sąjungos ir kitos tarptaut. finansinės paramos lėšų			Asignavimai bendrajam finansavimui		
			iš viso	iš jų:		iš viso	iš jų:	
				išlaidoms	turtui įsigyti		išlaidoms	turtui įsigyti
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Kultūros ministerija		45,4	45,4		3,5	3,5	
	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija		103,2	103,2		8,0	8,0	
	Susisiekimo ministerija		200,0	200,0		1,7	1,7	
	Sveikatos apsaugos ministerija		56,7	56,7		4,2	4,2	
	Švietimo ir mokslo ministerija		111,1	111,1		3,2	3,2	
	Vidaus reikalų ministerija		80,0	80,0		4,0	4,0	
	Ūkio ministerija		163,8	163,8		0,4	0,4	
	Energetikos ministerija		76,2	76,2		0,0	0,0	
2.1.2. Europos Sąjungos struktūrinės paramos 2014–2020 metų techninė parama	Iš viso (2.1.2):		30,3	29,2	1,1	5,3	5,1	0,2
	Valstybės kontrolė		1,2	1,2		0,2	0,2	
	Vyriausybės kanceliarija		0,1	0,1				
	Specialiųjų tyrimų tarnyba		0,1	0,1				
	Aplinkos ministerija		2,5	2,4	0,1	0,4	0,4	
	Finansų ministerija		9,9	9,1	0,8	1,8	1,6	0,2
	Kultūros ministerija		0,2	0,2				
	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija		4,7	4,6	0,1	0,8	0,8	
	Susisiekimo ministerija		1,3	1,2		0,2	0,2	
	Sveikatos apsaugos ministerija		0,2	0,2				
	Švietimo ir mokslo ministerija		0,7	0,7		0,1	0,1	
	Vidaus reikalų ministerija		1,3	1,3		0,2	0,2	
	Ūkio ministerija		6,7	6,7		1,2	1,2	
	Energetikos ministerija		0,2	0,2				
	Konkurencijos taryba		0,1	0,1				
	Mokslo taryba		0,7	0,6		0,1	0,1	
	Viešųjų pirkimų tarnyba		0,4	0,4		0,1	0,1	
2.2. 2014–2020 m. Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo programa	Vidaus reikalų ministerija	11,6	15,5	15,5		2,0	2,0	
2.3. Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės programa	Vidaus reikalų ministerija	11,9	14,1	14,1		0,3	0,3	
2.4. Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	15,0	24,2	24,1	0,1	2,4	2,4	
3. VIDAUS POLITIKA		150,7	182,6	182,5	0,1	21,3	21,3	0,1
3.1. Ignalinos programa	Energetikos ministerija	60,8	60,8	60,8		6,8	6,8	
3.2. Vidaus saugumo fondo programa	Vidaus reikalų ministerija	30,0	65,0	65,0		8,0	8,0	

Europos Sąjungos ar kitos tarptautinės finansinės paramos priemonė	Valstybės institucija ar įstaiga	Numatomos gauti pajamos	Asignavimai iš Europos Sąjungos ir kitos tarptaut. finansinės paramos lėšų			Asignavimai bendrajam finansavimui		
			iš viso	iš jų:		iš viso	iš jų:	
				išlaidoms	turtui įsigyti		išlaidoms	turtui įsigyti
1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.3. Techninės pagalbos, skirtos nustatyti cigarečių ir tabako gaminių neteisėtą gabenimą, programa +IESK	Aplinkos ministerija		0,0	0,0				
	Vidaus reikalų ministerija					0,1	0,0	0,1
	Policijos departamentas	3,5	0,4	0,3	0,1			
3.4. Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	5,2	5,2	5,2		0,7	0,7	
3.5. Europos infrastruktūros tinklų plėtros priemonės (EITP)	Susisiekimo ministerija	41,6	41,6	41,6		5,8	5,8	
	Energetikos ministerija	9,6	9,6	9,6				
4. LR ATSTOVŲ KELIONĖMS Į EUROPOS TARYBOS DARBO ORGANŲ SUSITIKIMUS	Finansų ministerija	0,8	0,8	0,8				
IŠ VISO (1+2+3+4)		2 330,4	2 106,4	2 104,5	1,9	142,7	142,3	0,3
KITA TARPTAUTINĖ FINANSINĖ PARAMA								
5.1. 2009-2014 m. EEE finansinė parama	Finansų ministerija	0,2	0,2	0,2				
5.2. 2009-2014 m. Norvegijos finansinių mechanizmų finansinė parama	Finansų ministerija	0,4	0,2	0,2				
5.3. 2014-2021 m. EEE finansinė parama	Finansų ministerija	4,3	3,7	3,7		0,7	0,7	
5.4. 2014-2021 m. EEE techninės paramos lėšos	Finansų ministerija		0,5	0,4	0,1			
5.5. 2014-2021 m. EEE dvišalio bendradarbiavimo fondo lėšos	Finansų ministerija		0,3	0,3				
5.6. 2014-2021 m. Norvegijos finansinės paramos lėšos	Finansų ministerija	4,7	4,1	4,1		0,8	0,8	
5.7. 2014-2021 m. Norvegijos finansinių mechanizmų techninės paramos ir programų valdymo lėšos	Finansų ministerija		0,5	0,5	0,1			
5.8. 2014-2021 m. Norvegijos dvišalio bendradarbiavimo fondo lėšos	Finansų ministerija		0,4	0,4				
5. KITA TARPTAUTINĖ FINANSINĖ PARAMA		9 600	9,6	9,9	9,8	0,1	1,5	1,5
IŠ VISO (1+2+3+4+5)		2 340,0	2 116,3	2 114,3	2,0	144,2	143,9	0,3

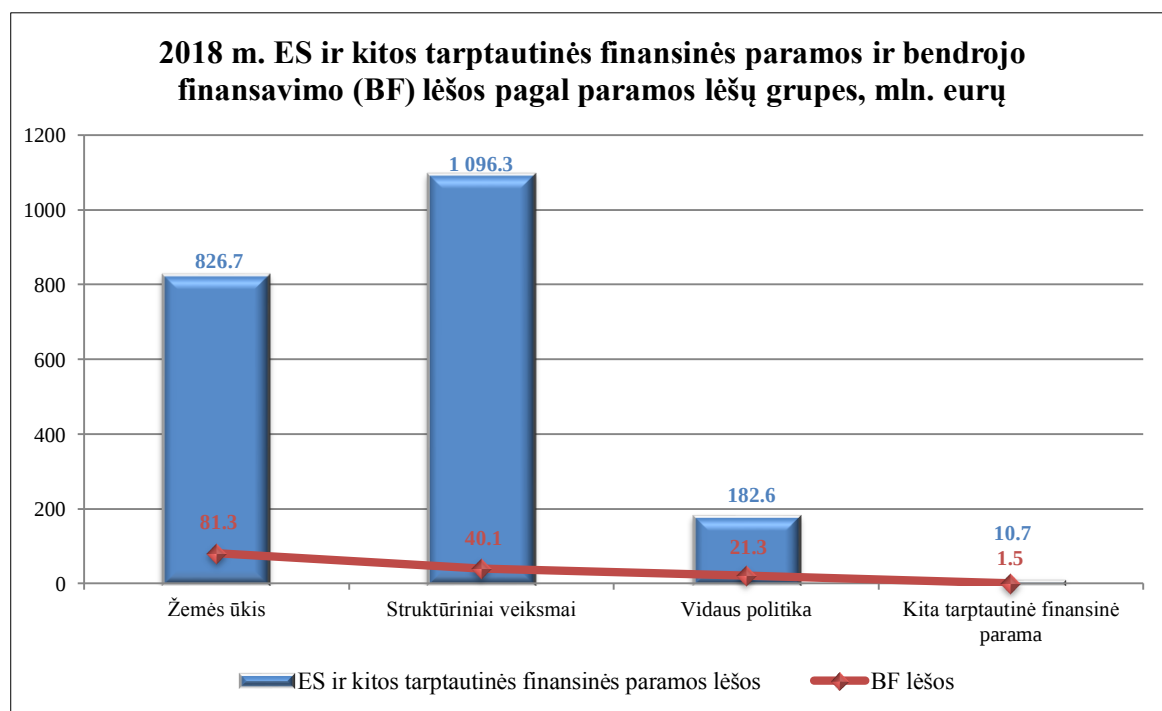
Pastaba: dėl apvalinimo eilučių sumos gali nesutapti su detalizuotais duomenimis

Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšos pagal asignavimų valdytojus 2018 metais (mln. eurų)

Valstybės institucija ar įstaiga	Numatomos gauti pajamos	Asignavimai iš Europos Sąjungos ar kitos finansinės paramos lėšų			Asignavimai bendrajam finansavimui		
		iš viso	iš jų:		iš viso	iš jų:	
			išlaidoms	turtui įsigyti		išlaidoms	turtui įsigyti
1	2	3	4	5	6	7	8
Valstybės kontrolė		1,2	1,2		0,2	0,2	
Vyriausybės kanceliarija		0,1	0,1				
Specialiųjų turimų tarnyba		0,1	0,1				
Aplinkos ministerija	0,1	147,9	147,8	0,1	2,4	2,4	
Finansų ministerija	1 324,0	51,1	50,1	1,0	7,0	6,9	0,2

Valstybės institucija ar įstaiga	Numatomos gauti pajamos	Asignavimai iš Europos Sąjungos ar kitos finansinės paramos lėšų			Asignavimai bendrajam finansavimui		
		iš viso	iš jų:		iš viso	iš jų:	
			išlaidoms	turtui įsigyti		išlaidoms	turtui įsigyti
1	2	3	4	5	6	7	8
Kultūros ministerija		45,6	45,6		3,6	3,6	
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	20,2	137,4	137,2	0,2	12,0	12,0	
Susisiekimo ministerija	41,6	242,9	242,9		7,7	7,7	
Sveikatos apsaugos ministerija		56,9	56,9		4,2	4,2	
Švietimo ir mokslo ministerija		111,7	111,7		3,3	3,3	
Vidaus reikalų ministerija	53,5	175,9	175,9		14,5	14,4	0,1
Ūkio ministerija		170,5	170,5		1,5	1,5	
Energetikos ministerija	70,4	146,8	146,8		6,8	6,8	
Žemės ūkio ministerija	823,6	823,6	822,9	0,6	79,7	79,6	0,1
Konkurencijos taryba		0,1	0,1				
Policijos departamentas	3,5	0,4	0,3	0,1			
Maisto ir veterinarijos tarnyba	3,1	3,1	3,1		0,9	0,9	
Lietuvos mokslo taryba		0,7	0,6		0,1	0,1	
Viešųjų pirkimų tarnyba		0,4	0,4		0,1	0,1	
IŠ VISO	2 340,0	2 116,3	2 114,3	2,0	144,2	143,9	0,3

Toliau pateikiamas 2018 metais planuojamas Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų pasiskirstymas pagal paramos lėšų grupes.

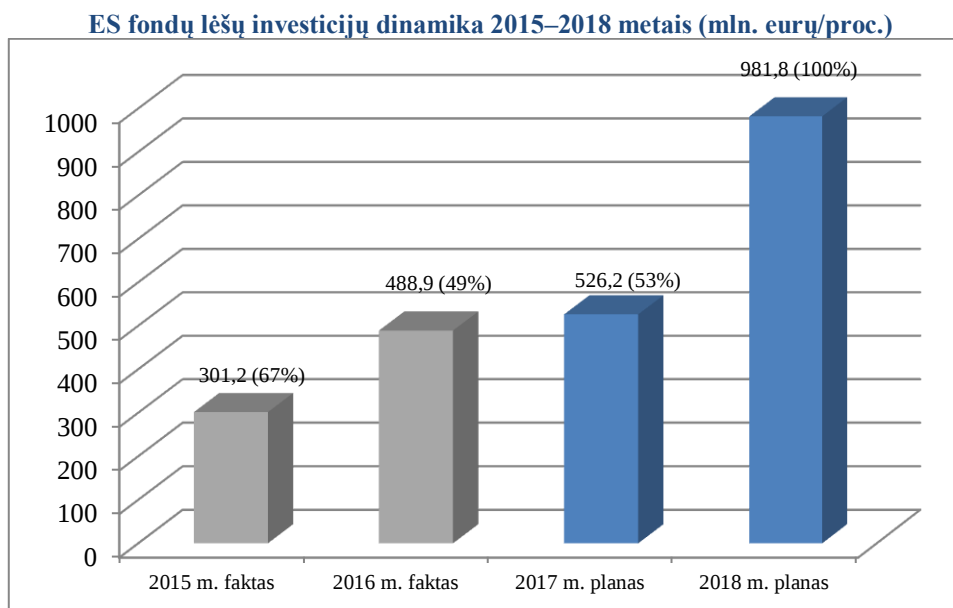
Didžiausią struktūrinių veiksmų dalį sudaro 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijos. 2018 metų valstybės biudžeto projekte 2014–2020 m. Europos Sąjungos investicijų veiksmų programos (toliau – veiksmų programa) Europos Sąjungos (toliau – ES) ir bendrojo finansavimo (toliau – BF) lėšomis finansuojamiems projektams (toliau – projektai) įgyvendinti numatyta 1 077,9 mln. eurų, iš kurių 1 042,5 mln. eurų (97 proc.) sudaro ES lėšos ir 35,4 mln. eurų (3 proc.) – BF lėšos.

Šiuo metu pagal visas veiksmų programos priemones paskelbta kvietimų teikti paraiškas finansuoti projektus, kurių suma sudaro 4,1 mlrd. eurų (61 proc. 2014–2020 m. finansavimo laikotarpio ES lėšų).

Įgyvendinamų ir baigtų įgyvendinti projektų vertė siekia 2,3 mlrd. eurų, (35 proc. 2014–2020 m. finansavimo laikotarpio ES lėšų). Per 2018 metus planuojama papildomai pradėti įgyvendinti projektų, kurių vertė yra 1,8 mlrd. eurų.

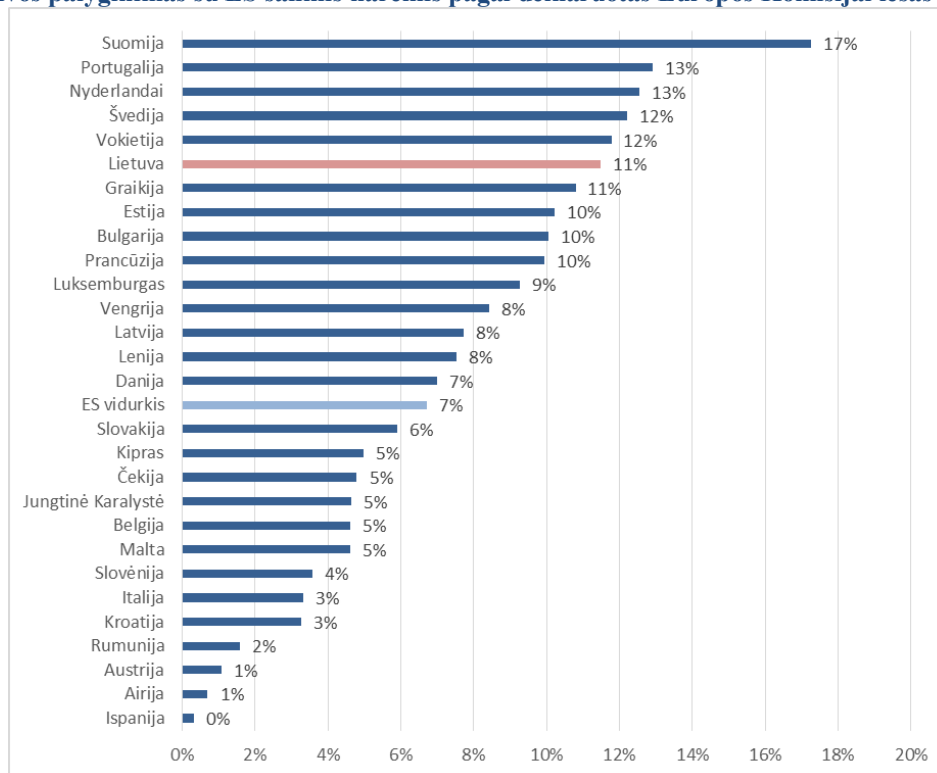
Iki 2017 m. rugpjūčio 31 d. bendrai išmokėta 1,034 mlrd. eurų ES fondų lėšų (15%).

Planuojama, kad veiksmų programos įgyvendinimas 2018 metais pasieks optimalų tempą ir išlaikys apie 1 mlrd. eurų investicijų į ekonomiką per kelis ateinančius metus.

Remiantis Europos Komisijos 2017 m. liepos 31 d. duomenimis, Lietuva pagal deklaruotas Europos Komisijai lėšas šiuo metu užima 6-ąją vietą (11 proc.) tarp visų šalių narių, tačiau pirmauja, lyginant su naujomis valstybėmis narėmis (prisijungusiomis 2004 m. ir vėliau) ir viršija ES vidurkį (7 proc.).

Lietuvos palyginimas su ES šalimis narėmis pagal deklaruotas Europos Komisijai lėšas (proc.)

2018 metais didžioji dalis ES lėšų (76 proc.) numatyta pagrindiniams ūkio sektoriams, kuriuose kuriamos darbo vietos, skatinti:

- 511,1 mln. eurų (49 proc.) ES lėšų numatyta investicijoms į infrastruktūrą, iš jų daugiausia investicijų – 173,9 mln. eurų (34 proc.) – skiriama susisiekimo infrastruktūrai gerinti ir 146,4 mln. eurų (29 proc.) – aplinkosaugai, 103,4 mln. eurų (20%) investicijų numatyta regioninei plėtrai, 87,4 mln. eurų (17%) – švietimo ir socialinei infrastruktūrai.

- Ekonominiam konkurencingumui didinti 2018 metų valstybės biudžete numatyta 282,9 mln. eurų (27 proc.) ES lėšų investicijų, iš jų daugiausia – po kiek daugiau nei 90 mln. eurų (32%) – energijos naudojimo efektyvumui didinti ir atsinaujinantiems energijos ištekliais, taip pat investicijoms į smulkuji ir vidutinį verslą, 76 mln. eurų (27%) numatyta mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros, inovacijų projektams, 25,6 mln. eurų (9%) – informacinės visuomenės projektams finansuoti.

- 187,7 mln. eurų (18 proc.) 2018 metų valstybės biudžete veiksmų programai įgyvendinti numatytų ES lėšų numatoma investuoti į aktyvios darbo jėgos rėmimo priemonės ir žmogiškųjų išteklių kokybės gerinimą, iš jų daugiausia – 97 mln. eurų (52 proc.) investicijų – užimtumo ir socialinės integracijos sritims, švietimo sričiai – 73,4 mln. eurų (38 proc.), viešojo administravimo sričiai – 17,4 mln. eurų (9 proc.) investicijų.

- Likusią 2018 metų valstybės biudžete veiksmų programai numatytų ES lėšų dalį numatoma panaudoti veiksmų programos administravimui, vertinimui atlikti ir komunikacijai – 30,3 mln. eurų (3 proc.) ir sudaryti 30,5 mln. eurų (3 proc.) ES lėšų rezervą tam atvejui, jei asignavimų valdytojai pritrūktų lėšų projektams įgyvendinti.

2018 m. ES fondų lėšų investicijos 2018 m. valstybės biudžete pagal sritis

Sritis	Investicijos
Aktyvios darbo jėgos rėmimo priemonės ir žmogiškųjų išteklių kokybės	
I. gerinimas	194,1
1 Švietimas	73,4
2 Viešasis administravimas	17,4
3 Užimtumas ir socialinė integracija	103,4
II. Ekonominio konkurencingumo didinimas	282,9
1 Moksliniai tyrimai, eksperimentinė plėtra, inovacijos	76,0
2 Informacinė visuomenė	25,6
3 Smulkus ir vidutinis verslas	90,9
4 Energijos naudojimo efektyvumo didinimas ir atsinaujinantys energijos ištekliai	90,4
III. Investicijos į infrastruktūrą	511,6
1 Aplinkosauga	146,4
2 Susisiekimas	173,9
3 Švietimo ir socialinė infrastruktūra	87,9
4 Regioninė plėtra	103,4
IV. Techninė parama	29,7
V. ES lėšų rezervas	30,5
Iš viso:	1 048,9

2014–2020 m. įgyvendinant finansines priemones planuojama skirti apie 1 mlrd. eurų lėšų, kurios sugrįžta, tampa nacionalinėmis lėšomis ir yra toliau investuojamos siekiant tų pačių tikslų. Įvertinus 2007–2013 m. patirtį Lietuvoje, į finansinius produktus investuotos ES fondų lėšos sukuria 2,5–3 kartus daugiau investicijų. Taip sukuriamos ilgalaikės finansavimo priemonės, nepriklausomos nuo galimybės ateityje naudoti ES struktūrinių fondų lėšas.

2018 metų biudžete planuojama 51,2 mln. eurų finansinėms priemonėms įgyvendinti.

2014–2020 m. laikotarpiu jau investuota 620 mln. eurų ES fondų lėšų, įsteigti 8 fondai:

- daugiabučių namų srityje: daugiabučių namų modernizavimo fondas, JESSICA II, Rizikos pasidalijimo fondas;
- viešosios infrastruktūros modernizavimo srityje: Energijos efektyvumo fondas, Savivaldybių pastatų fondas, Kultūros paveldo fondas;
- verslo finansavimo srityje: Verslumo skatinimo fondas 2014–2020, Verslo finansavimo fondas.

Iš viso numatoma pritraukti daugiau nei 800 mln. eurų privačių lėšų. Taip pat planuojama įgyvendinti naujas finansines priemones verslo akseleravimui, mokslinės ir eksperimentinės plėtros srityje bei steigti fondą vandentvarkos srityje.

Lietuva dar nėra išnaudojusi galimybių į veikiančius ar kuriamus naujus fondus pritraukti Europos strateginių investicijų fondo investicijas, ypač infrastruktūros projektų finansavimui. Tokiam tikslui beveik visose ES šalyse yra sukurtos Nacionalinės skatinamojo finansavimo institucijos (NSFI). Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje NSFI veikla nėra reglamentuota, šiuo metu rengiami atitinkamų NSFI veiklą reglamentuosiančių teisės aktų projektai. Planuojama pagerinti valstybės įsteigtų finansų įstaigų, įgyvendinančių finansinius instrumentus, valdymą, pašalinti nepagrįstas kliūtis, kad privatūs bei instituciniai investuotojai galėtų aktyviai prisidėti prie infrastruktūros projektų įgyvendinimo.

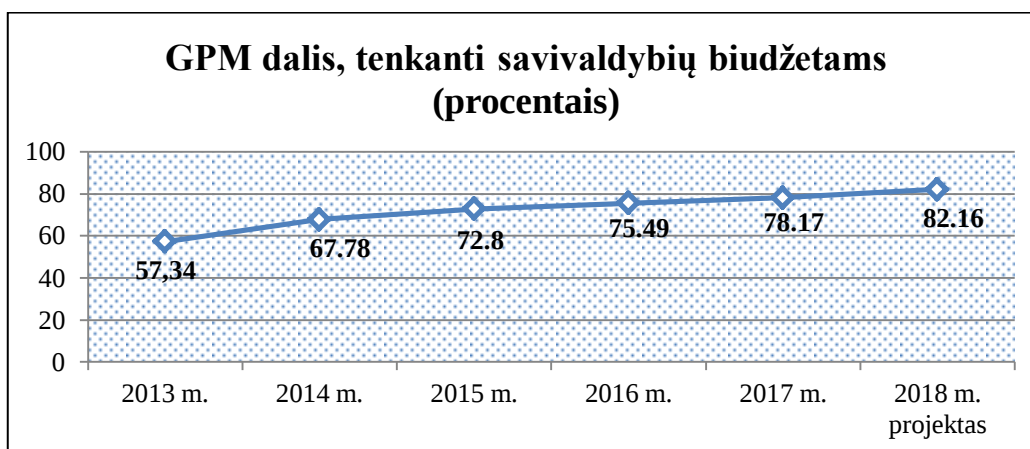
5. Lėšos, planuojamos perkelti iš kitų biudžetinių metų pagal Biudžeto sandaros įstatymo nuostatas

Atsižvelgiant į valstybės biudžeto asignavimų valdytojų pateiktą informaciją numatoma, kad preliminarus valstybės biudžeto lėšų, kurios pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 14 straipsnio 2 ir (arba) 3 dalis planuojamos perkelti iš 2017 biudžetinių metų, kai jos paliekamos asignavimų valdytojui naudoti viršijant Seimo patvirtintas bendras asignavimų sumas, likutis 2018 metais sudarys 23,1 mln. eurų.

VI. Savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektas

Savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektas parengtas pagal Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymą ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymo Nr. VIII-385 5, 10 straipsnių pakeitimo ir 12 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas).

2018 metais savivaldybių savarankiškosioms funkcijoms vykdyti jų biudžetams bus skiriama 82,16 proc. gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM) nuo įplaukų į konsoliduotus valstybės ir savivaldybių biudžetus, kurį sudaro pastovioji dalis – 78,45 procento ir kintamoji dalis – 3,71 procento.

Pastovioji GPM (procentais) dalis, vadovaujantis Įstatymo projektu, 2018 metams imama tokia, kokia patvirtinta einamiesiems metams (78,17 proc.) ir didinama 5,1 mln. eurų dėl sprendimų, dėl kurių keičiasi savivaldybių biudžetų pajamos. Ši pokyčių kompensavimo suma apskaičiuojama pagal tai, kad konsoliduota valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų GPM suma mažėja 16,4 mln. eurų dėl GPM įstatymo pakeitimo projektu numatytų: neapmokestinamo pajamų dydžio (NPD) padidėjimo, dėl papildomo NPD už vaikus panaikinimo, dėl veiklos su verslo liudijimais apyvartos ribos sumažinimo, dėl minimalios mėnesinės algos padidinimo, dėl pareiginės algos bazinio dydžio padidinimo.

Kintamoji GPM (procentais) dalis skiriama:

1) savivaldybių finansiniams ištekliams papildyti. Bendrosios dotacijos kompensacijos (BDK) – 39,9 mln. eurų – patvirtintos 2017 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme konkrečioms savivaldybėms, įteisinamos kaip nekintantis tų savivaldybių pajamų šaltinis, kuris planuojamas ateinantiems metams. Iki šiol

BDK buvo skiriamos iš valstybės biudžeto savivaldybių biudžetų pajamų mažėjimui kompensuoti;

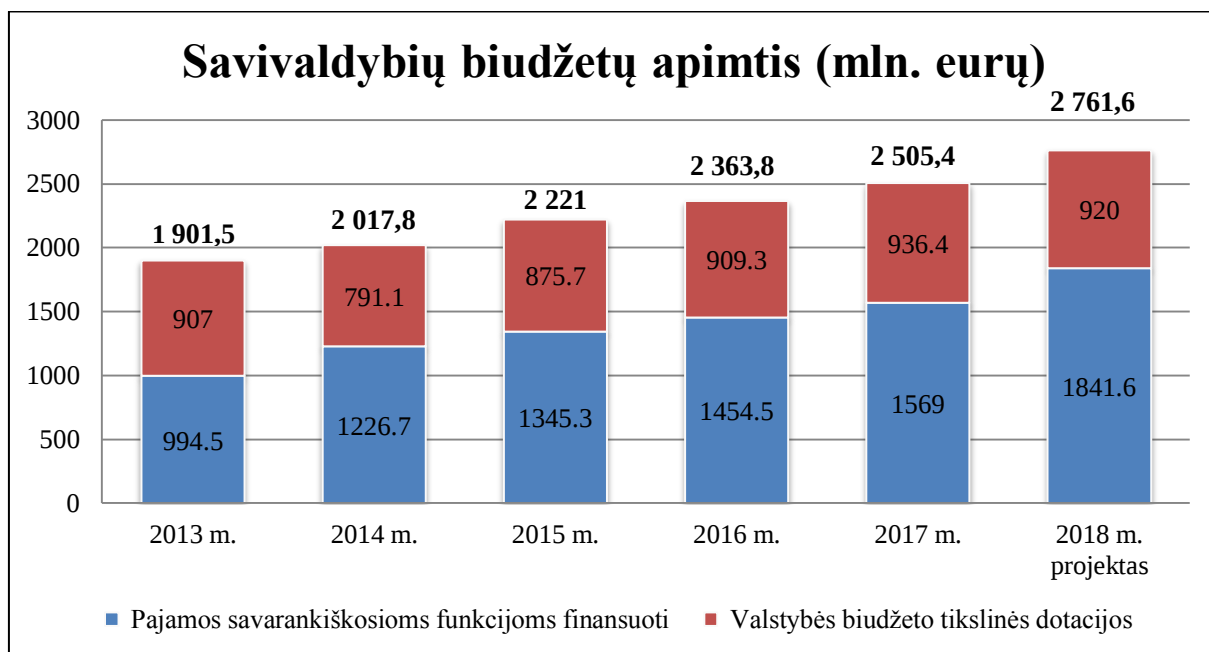
2) savivaldybių išlaidų pokyčiams kompensuoti dėl Seimo ir Vyriausybės priimtų sprendimų. 2018 metams savivaldybių išlaidų pokyčiai sudarys 27,6 mln. eurų: valstybės tarnautojams 20 proc. apskaičiuoto grąžintino neišmokėto darbo užmokesčio daliai išmokėti, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymui laipsniškai įgyvendinti, minimaliajai mėnesinei algai padidinti, pagal teisės aktus savivaldybėms perduotoms įstaigoms išlaikyti, piniginei socialinei paramai skaičiuoti ir mokėti ir kt.

Atsižvelgiant į visa tai, GPM tenkantis savivaldybių biudžetams, palyginti su 2017 metais, didėja 276,8 mln. eurų, iš jų 204,2 mln. eurų – dėl ekonomikos augimo ir 72,6 mln. eurų – dėl pakeitimų, susijusių su Įstatymo projekto nuostatomis.

Pajamos ir mokesčiai iš turto, rinkliavos bei kitos administruojamos pajamos, palyginti su 2017 metais, didėja 42 mln. eurų.

Konkrečioms išlaidoms finansuoti savivaldybėms numatytos specialios tikslinės dotacijos iš valstybės biudžeto sudaro 920 mln. eurų. Šių dotacijų suma, palyginti su 2017 metais, yra 16,4 mln. eurų mažesnė.

Savivaldybių biudžetų pajamos 2018 metais iš visų pajamų šaltinių sudarytų 2 761,6 mln. eurų. Palyginti su 2017 metais, jos didėtų 10,2 proc., arba 256,2 mln. eurų.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo nuostatas, kuriomis yra nustatyti reikalavimai savivaldybių biudžetams užtikrinti fiskalinę drausmę, 2018 metams nustatomi savivaldybių skolos, skolinimosi ir garantijų limitai. Savivaldybės galės skolintis tik ankstesniems skoliniams įsipareigojimams vykdyti. Taip pat savivaldybėms iškeliami reikalavimai dėl įsiskolinimų suvaldymo.